

KOMISJONI OTSUS (EL) 2017/503,
8. november 2016,
abikava SA.39621 2015/C (ex 2015/NN) kohta
(teatavaks tehtud numbri C(2016) 7086 all)
(Ainult prantsuskeelne tekst on autentne)
(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt eespool nimetatud artiklitele ⁽¹⁾ ja võttes neid märkusi arvesse

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

- (1) 13. novembri 2015. aasta kirjaga („menetluse algatamise otsus“) teatas komisjon Prantsusmaale oma otsusest algatada seoses kõnealuse meetmega Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõikes 2 sätestatud menetlus.
- (2) Prantsuse ametiasutused edastasid komisjonile oma märkused selle kirja kohta 17. detsembri 2015. aasta kirjaga.
- (3) Komisjoni otsus menetluse algatamise kohta avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* 2. veebruaril 2016 ⁽²⁾. Komisjon palus huvitatud isikutel esitada kõnealuse meetme kohta oma märkused.
- (4) Komisjon sai huvitatud isikutelt märkusi ja edastas need Prantsuse ametiasutustele ning andis võimaluse neid märkusi kommenteerida. Prantsuse ametiasutuste kommentaarid edastati 24. mai 2016. aasta kirjaga.
- (5) 2. mail 2016 edastas komisjon Prantsuse ametiasutustele küsimuste nimekirja, millele ametiasutused vastasid 21. juuni ja 15. juuli 2016. aasta kirjaga. 27. juulil 2016 edastas komisjon Prantsuse ametiasutustele uue küsimuste nimekirja, millele ametiasutused vastasid 9. septembri 2016. aasta kirjaga.

2. MEETME ÜKSİKASJALIK KIRJELDUS

- (6) Mehhanismi on üksikasjalikult kirjeldatud menetluse algatamise otsuses. Järgmistes osades on toodud selle kirjelduse kokkuvõte.

2.1. Mehhanismi üldine toimimine

- (7) Elektrienergia turu uut korraldust käsitlevas 7. detsembri 2010. aasta seaduses nr 2010-1488 (nn NOME seadus) on sätestatud elektritarnijate ja võrguhaldurite kohustus seoses energiakadudega ja tarbijate kohustus seoses tarnelepingu välise energiakasutusega (edaspidi „tarnijad“) osaleda Prantsusmaa elektrienergia varustuskindluse tagamisel sõltuvalt nende klientide või nende endi võimsuse ja elektrienergia tarbimise määra. Selle kohustuse täitmiseks peavad kõik ettevõtjad igal aastal tõendama teatud hulga võimsustagatiste olemasolu seoses nende klientidest tarbijate või nende endi elektritarbimisega tippkoormuse perioodil.

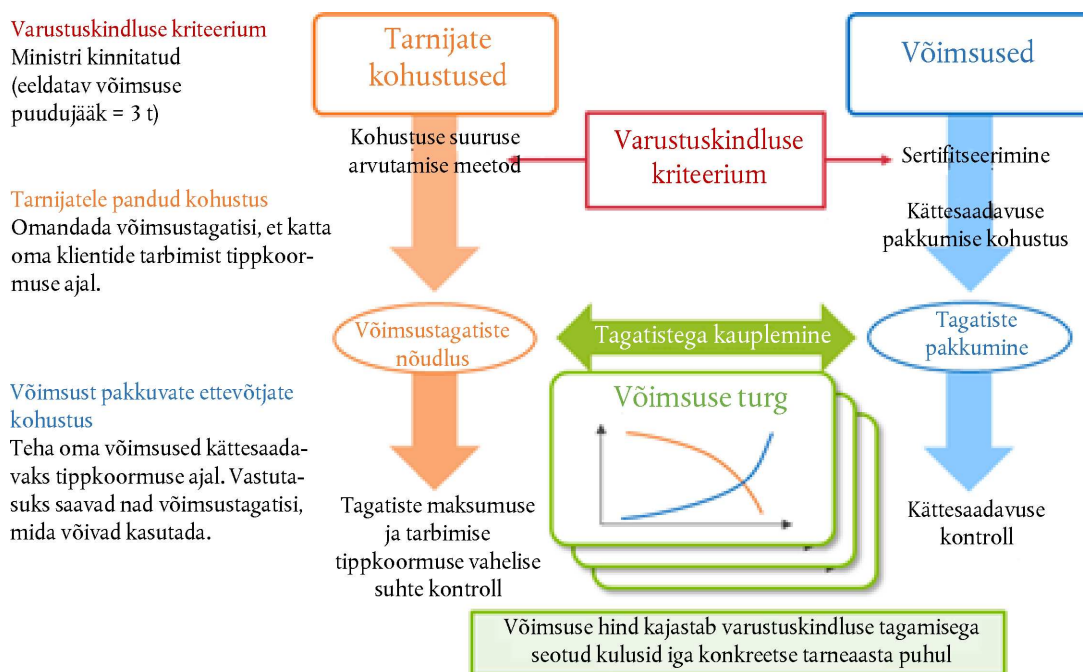
⁽¹⁾ Riigiabi SA.39621 (2015/C) (ex 2015/NN) – võimsuse tagamise mehhanism Prantsusmaal – kutse märkuste esitamiseks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõikele 2 (ELT C 46, 2.2.2016, lk 35).

⁽²⁾ Vt joonealune märkus 1.

- (8) Võimsustagatise saavad tarnijad kas otseselt nende valduses olevate vahendite eest (tootmisrajatised või energia tarbimisnõudluse nihutamise võimalused ehk tarbimiskaja mehhanismid) või tuleb need omandada detsentraliseeritud turult nende valdajate käest (st tootmisvõimsusi kasutavad ettevõtjad, teised tarnijad, edasimüüjad, tarbijad, kes tarnivad iseendale jne).
- (9) Tootmisvõimsusi kasutavad või tarbimiskaja pakkuvad ettevõtjad („võimsust pakkuvad ettevõtjad“ või „ettevõtjad“) on kohustatud sertifitseerima oma võimsuse põhivõrguettevõtja (RTE) juures. Põhivõrguettevõtja määrab tootjatele võimsustagatise sõltuvalt nende rajatiste prognoositavast panusest elektrienergia puudujäägi ohu vähendamise tarbimise tippkoormuse ajal.
- (10) Võimsustagatise on vahetatavad ja võõrandatavad. Tarnijad ostavad võimsust pakkumatelt ettevõtjalt võimsustagatise oma õigusaktidest tuleneva kohustuse täitmiseks ja teevad seda võimsustagatise detsentraliseeritud turul. Mehhanismi üldine toimimine on näitlikult esitatud joonisel 1.

Joonis 1

Mehhanismi üldine toimimine

Allikas: Prantsuse ametiasutuste 2. veebruari 2015. aasta kiri.

2.2. Võimsusega seotud kohustused

2.2.1. Tarnijate kohustused

- (11) Tarnija võrdlusvõimsuse, st tema võimsuskohustuse arvutamine toimub järgmiste põhimõtete alusel:
- 1) arvesse võetakse tarbimise mahtu tippkoormuse perioodil (TK1) teatud tarneaasta (TA) jooksul; tarneaasta pikkus on üks kalendriaasta;
 - 2) tehakse ühelt poolt korrigeerimine seoses tarbimise sõltuvusega temperatuurist (temperatuuritundlikkus) ja
 - 3) tehakse teiselt poolt korrigeerimine seoses aktiveeritud sertifitseeritud võimsuse tarbimiskajale vastava võimsusega TK1 perioodi kestel.
- (12) Põhivõrguettevõtja määrab igal aastal kindlaks TK1 perioodile vastavate päevade arvu, mille alusel määratakse kindlaks riigi Euroopa-osa tarnijate võimsuskohustus, tuginedes üleriikliku tarbimise päev-ette prognoosidele. TK1

perioodi päevade arv tarneaastas peab jääma vahemikku 10–15 ning võimsuse pakkumise kohustuse arvutamiseks kasutatavate tundide arv tuleneb valitud TK1 päevade kellaegade vahemikest (7.00–15.00 ja 18.00–20.00). Seega on TK1 perioodi tiptundide arv 100–150 tundi aastas. TK1 päevad teatatakse tarnijatele päev-ette põhimõttel enne kl 10.30.

- (13) Kohustuse maht ei ole eelnevalt ametlikult kindlaks määratud, see kujuneb mõõdetud andmete alusel ja selle tulemusel arvestatakse iga tarbija puhul välja tema tegelik osa elektrienergia puudujäägi ohu tekkimiseks. Selleks et väljendada tarbija osa elektrienergia puudujäägi ohu tekkimises seoses tema temperatuuritundlikkusega, kohandatakse tema aasta jooksul fikseeritud tarbimist, simuleerides külmalainet, mille suurus vastab ohule, millega toimetulekut süsteem peab tagama (kümne aasta jooksul esinev külmalaine), võttes seejuures arvesse Prantsuse ametiasutuste kinnitatud varustuskindluse kriteeriumi. Varustuskindluse kriteerium määrati kindlaks 20. septembri 2006. aasta dekreediga nr 2006-1170 ja see vastab elektrienergia puudujäägi prognoosile keskmiselt 3 tunni jooksul aastas.
- (14) Parameetrid, mis võimaldavad kindlaks määrata tegeliku võimsustagatiste vajaduse tarneaastal, avaldatakse 4 aastat enne tarneaastat ja need püsivad muutumatuna kogu tarneaasta kestel, et võimaldada tehingutel toimuda kindlaksmääratud eeskirjade raamistikus ja tagada, et toote väärtus ei muutu turuvälise sekkumise tõttu. Seejärel arvutatakse pärast tarneaasta lõppu kõnealuste parameetrite alusel iga tarnija konkreetne kohustus.
- (15) Tarbimiskaja saab võtta arvesse kahe erineva meetodi abil: kas vähendades tarnija võimsuse pakkumise kohustust tarbimise vähendamise abil („kaudne tarbimiskaja“) või tarbimiskajale vastava võimsuse sertifitseerimise teel („otsene tarbimiskaja“). Kahe tarbimiskaja liigiga seotud kohustused on erinevad: „kaudne tarbimiskaja“ aktiveeritakse *reaalselt* TK1 perioodi tundidel; „otsene tarbimiskaja“ peab olema kättesaadav TK2 perioodi tundidel.
- (16) Prantsuse ametiasutused nägid ette, et alternatiivsete tarnijate puhul on võimsustagatised seotud vahendiga ARENH, ⁽³⁾ mis peaks nende väitel soodustama võimsustagatiste turu kontsentreerimise vähendamist.

2.2.2. Võimsust pakkuvate ettevõtjate kohustused ja sertifitseerimise põhimõtted

- (17) Põhi- või jaotusvõrku ühendatud mis tahes tootmisüksusi käitavad ettevõtjad (mehhanismi puhul ei eelistata ühtegi tehnoloogilist lahendust) peavad esitama põhivõrguettevõtjale sertifitseerimistaotluse. Põhi- või jaotusvõrgu mis tahes tootmisüksusi käitavad ettevõtjad (mehhanismi puhul ei eelistata ühtegi tehnoloogilist lahendust) peavad esitama põhivõrguettevõtjale sertifitseerimistaotluse. Ka kõikide tarbimiskaja süsteemide suhtes, sõltumata sellest, millisesse võrgustikku need on ühendatud, võidakse kohaldada nõuet sertifitseerimistaotluse esitamiseks RTEle. Seega on esmajoones võimsust pakkuva ettevõtja ülesanne hinnata oma võimsuse mahtu, mida ta on suuteline pakkuma tarbimise tippkoormuse perioodil (TK2) teatud tarnimisaasta jooksul.
- (18) TK2 päevade arv tarnimisaasta jooksul jääb vahemikku 10–25. Seejuures kuuluvad TK1 päevad TK2 päevade hulka. TK2 päevad, mille näol ei ole tegemist TK1 päevadega, määrab RTE kindlaks päev-ette põhimõttel, lähtuvalt elektrisüsteemi jaoks kehtestatud pingekriteeriumidest. Asjaomased kellaegade vahemikud on samad mis TK1 päevade puhul. Seega on aastas 100–250 TK2 tiptundi.
- (19) RTE arvutab sertifitseeritud võimsuse taseme edastatud andmete põhjal, võttes aluseks mehhanismi õigusliku alusega sätestatud arvutusmetoodika. Seejuures kohaldatakse parandusi, mis võimaldavad arvesse võtta sertifitseeritud võimsuse kasutamise võimalike järjestikuste päevade arvu või tegelikku panustamist energia puudujäägi ohu vähendamise selliste primaarenergia allikate puhul, mis sõltuvad meteoroloogilistest tingimustest.
- (20) Seejärel võib ettevõtja muuta tasakaalustamismenetluse abil oma pakutava võimsuse prognoose, sh ka jooksva tarneaasta prognoose kogu mehhanismi kohaldamise aja jooksul. Tasakaalustamismenetlus hõlmab võimsuse „uuesti sertifitseerimist“ ning see võimaldab ettevõtjal järk-järgult kohandada oma ootusi vastavalt võimsuse kohta saadavale uuele teabele. Tasakaalustamismenetlust võib kohaldada nii suurenemise kui ka vähenemise suunas.

⁽³⁾ Turgu valitseva ettevõtte toodetud tuumaenergiale reguleeritud juurdepääsu mehhanismi (*Accès Régulé à l'Électricité Nucléaire Historique* (ARENH)) näol on tegemist tarnijate õigusega osta EDFilt elektrienergiat reguleeritud hinnaga mahus, mille on kindlaks määranud Prantsusmaa energeetikasektorit reguleeriv asutus CRE. Rohkem teavet ARENH kohta: https://clients.rte-france.com/lang/fr/clients_producteurs/services_clients/dispositif_arenh.jsp.

- (21) Kõnealusele deklareerimissüsteemile lisandub võimsuse kontrollisüsteem: kehtib põhimõte, et sertifitseeritud võimsus peab olema aktiveeritud vähemalt üks kord aastas. Tegemist on juhuslikkuse põhimõttel rakendatavate katsetega, mida kohaldatakse kõikide sertifitseeritud võimsuste puhul ilma ettevõtjat eelnevalt teavitamata. Konkreetset võimsust ei või kontrollida üle kolme korra ühe tarneperioodi jooksul.
- (22) Sertifitseerimise konkreetsed tingimused on eri võimsuse liikide puhul erinevad:
- 1) olemasolevaid tootmisvõimsusi võib hakata sertifitseerima 4 aastat enne tarneperioodi algust, sertifitseerimiskohustus algab 3 aastat enne tarnimisaasta algust;
 - 2) projekteeritavaid tootmisvõimsusi võib sertifitseerida alates allkirjastatud ühenduslepingu alusel tehtud esimese arvelduse kinnitamisest ja hiljemalt kuni kaks kuud enne tarneperioodi algust ning
 - 3) tarbimiskajaga seotud võimsusi võib sertifitseerida hiljemalt kuni kaks kuud enne tarneperioodi algust.
- (23) Sertifitseerimise eest vastutav isik on juriidiline isik, kes kannab rahalist vastutust tema piirkonna võimsust pakkuvate ettevõtjate kõrvalekallete eest. Ettevõtjad võivad ise vastutada sertifitseerimise eest või sõlmida lepingulised suhted mõne teise selle eest vastutava isikuga. Vastutavatel isikutel on võimalik võimsusi oma piirkonna ulatuses „ümber jagada“.
- (24) Kõrvalekallete rahaliseks katmiseks teatab põhivõrguettevõtja iga piirkonna kõrvalekalde suuruse sertifitseerimise eest vastutavale isikule hiljemalt 1. detsembriks tarneaastal + 2.

2.3. Võimsustagatistega kauplemine

- (25) Kõik võimsustagatistid kantakse võimsustagatiste registrisse, mida peab põhivõrguettevõtja. Iga tarnija ja võimsust pakkuv ettevõtja on kohustatud avama konto põhivõrguettevõtja võimsustagatiste registris. Vertikaalselt integreeritud ettevõtjatel peab seega registris olema kaks kontot, millest üks on seotud nende tootmistevõimega ja teine turustustevõimega.
- (26) Põhivõrguettevõtja kannab tagatise omaniku kontole võimsustagatiste registris, mille järel omanik on võimsustagatise valdaja. Igale võimsustagatisele antakse number, mis võimaldab selle tagatise haldamist ja tagab läbipaistvuse võimsustagatistega kauplemise korral. Kõnealune number kehtib ühe tarneaasta jooksul. Väljastatud võimsustagatis, mille ühik on 0,1 MW, (*) kuulub omanikule omandiõiguse alusel: võimsustagatist omaval ettevõtjal ei ole mingeid riske, mis on seotud teatud konkreetse tagatise aluseks oleva võimsusega.
- (27) Võimsustagatiste ülekandmine ettevõtjate vahel (omandamine ja võõrandamine) toimub kõnealuste tagatiste ülekande teel võimsustagatiste registris mõlema poole (omandaja ja võõrandaja) taotluse alusel. Omandiõiguse üleminek toimub võimsustagatise kande tegemisega tagatise saaja kontole.
- (28) Võimsustagatiste vahetus võib toimuda vastastikusel kokkuleppel või vastava turu vahendusel.
- (29) Võimsustagatiste vahetus võib toimuda alates sertifitseerimisest kuni võimsustagatiste loovutamise kindlaksmääratud lõpptähtpäevani. Nagu on märgitud põhjenduses 23, teatab põhivõrguettevõtja igale tarnijale tema võimsusega seotud kohustuse suuruse hiljemalt 1. detsembriks tarneaastal + 2. Võõrandamise lõpptähtpäev on 15 päeva hiljem.
- (30) Tarnijad, kellel on kohustustest teatamise lõpptähtpäeva seisuga võimsustagatiste ülejääk võrreldes nende kohustustega, peavad korraldama enne võimsustagatiste loovutamise lõpptähtpäeva avaliku müügipakkumise.
- (31) Viis päeva pärast võimsustagatiste võõrandamise lõpptähtpäeva arvutab põhivõrguettevõtja iga tarnija puhul välja tasakaalustamatuse kõnealuse tarnija pakutava võimsuskohustuse ja võimsustagatiste registris selle tarnija kontrol olevate võimsustagatiste koguse vahel ning arvutab selle põhjal välja vastava rahalise makse suuruse.

(*) Võimsuse sertifitseeritud suurus ümardatakse lähima 0,1 MW väärtuseni. Võimsusi, mille suurus on väiksem kui 1 MW, võib turul osalemiseks liita.

2.4. Kõrvalekalletega seotud rahalised maksed

- (32) Mehhanismiga nähakse ette vastutus tegeliku olukorra ja prognooside vaheliste erinevuste eest.
- (33) Rahaliste maksete üldine struktuur hõlmab kõrvalekalletele vastavaid makseid, mis toimuvad küllaltki samalaadselt elektrienergia puhul tehtavate korrigeerimistega (tasakaalustamine (*balancing*)), ning lähtub põhimõttest, et tarnijad ja sertifitseerimise eest vastutavad isikud teevad rahalisi makseid elektribilansi negatiivse saldo korral ja neile tehakse rahalisi makseid positiivse saldo korral. Negatiivse saldo korral kohaldatakse kõikide lõpptarbijate suhtes avaliku elektrivõrgu kasutamise tariifi TURPE (*Tarif d'Utilisation du Réseau Public d'Electricité*) kaudu makstavate summade vähendamist ⁽⁵⁾.
- (34) Konkreetse tarneaasta arveldushind sõltub teatud kriteeriumidest:
- 1) kui varustuskindlust olulisel määral ei ohustata, põhineb arvelduse alusel makstav summa täiel määral turuhinnal (mis võrdub enne konkreetse tarneaasta algust enampakkumistel kindlaksmääratud võimsuste hindade aritmeetilise keskmisega). Negatiivse saldoga seotud arvelduste puhul kasutatakse stimuleerimiskoeffitsienti (koefitsient *k*), mida kohaldatakse eespool nimetatud hinna suhtes ja mis innustab pigem kasutama tagatiste turgu kui ootama rahaliste maksete tegemist (positiivse saldo puhul kõnealune koefitsient lahutatakse); ja
 - 2) kui varustuskindlust ohustatakse märkimisväärselt (üldine kõrvalekalle ületab põhivõrguettevõtja määratud piirmäära, milleks on 2 GW alla üldise kohustuste summa esimesel kahel tarneaastal), kasutatakse kõrvalekalletega seotud arveldushinnana reguleeritud hinda. Selle reguleeritud hinna puhul on tegemist võimsuse hinna ülempiiriga turul.
- (35) Kui kõrvalekalletele vastavad erinevad summad on välja arvatud, maksavad sertifitseerimise eest vastutavad isikud ja tarnijad, kelle kõrvalekalle on negatiivne, oma vastavatesse reservidesse võlguoleva summa, ning sertifitseerimise eest vastutavad isikud ja tarnijad, kelle kõrvalekalle on positiivne, saavad oma vastavatest reservidest arveldusele vastava summa. Seejuures on positiivsetest kõrvalekalletest tulenevate maksete summa ühe tarneaasta kohta vähemalt võrdne negatiivsete kõrvalekalletega seoses tehtud väljamaksete summaga. Kõrvalekallete arveldustega seotud väljamaksete reservidesse jäävad summad jagatakse täies ulatuses välja põhivõrgu kasutajatele, st kõikidele lõppklientidele.
- (36) Sertifitseerimise eest vastutavate isikute kõrvalekallete arveldustega seotud maksete reservi ja tarnijate kõrvalekallete arvelduste reservi vahel rahavood puuduvad. Seega puuduvad mis tahes kõrvalekallete eest tehtavate väljamaksetega seotud rahavood võimsust pakkuvate ettevõtjate ja asjaomaste tarnijate vahel.
- (37) Põhivõrguettevõtja tagab kõrvalekalletega seotud väljamaksete reservide haldusliku, raamatupidamisliku ja finantsjuhtimise („sertifitseerimise eest vastutavate isikute kõrvalekallete väljamaksete reserv“ ja „tarnijate võimsuse tasakaalustamise väljamaksete reserv“) vastavalt eraettevõtjate suhtes kohaldatavatele raamatupidamiseeskirjadele. Põhivõrguettevõtja ülesanne on seejuures sertifitseerimise eest vastutavate isikute ja tarnijate tehtavate maksete vastuvõtmine ja neile väljamaksete tegemine, samuti ka vigaste maksete tuvastamine.
- (38) Energiasektori riikliku reguleeriva asutuse, energiakomisjoni (*Commission de régulation de l'énergie*, CRE) ülesanne on kontrollida tarnijatega seotud erinevuste arveldusi (dekreeedi nr 2012-1405 artikkel 7, kodifitseeritud energiaseadustiku artikliga R. 335-12) ning tal on õigus määrata halduskaristusi kõrvalekalletega seoses tehtavate maksetega seotud rikkumiste puhul. Karistused peavad olema proportsionaalsed ega või aastas ületada summat 120 000 eurot 1 MW võimsuse kohta (energiaseadustiku artikkel L. 335-7).

2.5. Riiklik õiguslik alus

- (39) Võimsuse tagamise mehhanismi aluseks olevad õigusaktid ja reguleerivad eeskirjad on järgmised:
- 1) elektrienergia turu uut korraldust käsitlev 7. detsembri 2010. aasta seadus nr 2010-1488, mis on kodifitseeritud eeskätt energiaseadustiku artiklitega L. 335-1 kuni L. 335-7 ja L. 321-16 kuni L. 321-17;
 - 2) 14. detsembri 2012. aasta dekreet nr 2012-1405, millega tagatakse tarnijatele elektrienergia varustuskindlus ja kehtestatakse elektrisektori võimsuskohustuse mehhanism, mis on ette nähtud artikliga L. 335-6 ja kodifitseeritud energiaseadustiku regulatiivosa artiklitega R. 335-1 kuni D. 335-54;

⁽⁵⁾ TURPE kehtestati 10. veebruari 2000. aasta seadusega nr 2000-108 ja selle eesmärk on maksta põhi- ja jaotusvõrguettevõtjatele hüvitist. TURPEga seotud summade arvutamise meetoodika ja nende summade muutmise määrab kindlaks CRE.

- 3) 22. jaanuari 2015. aasta korraldus, milles määratakse kindlaks võimsuse tagamise mehhanismi eeskirjad ja mida kohaldatakse 14. detsembri 2012. aasta dekreediga nr 2012-1405 (millega tagatakse tarnijatele elektrienergia varustuskindlus ja kehtestatakse elektrisektori võimsuskohustuse mehhanism) artikli 2 sätete alusel; ja
- 4) 22. jaanuari 2015. aasta korralduse lisa: võimsuse tagamise mehhanismi eeskirjad.
- (40) Võttes arvesse Prantsusmaa esitatud lahendusi pärast etteheiteid, mis komisjon tegi menetluse algatamise otsuses, parandatakse või täiendatakse tekste, et kajastada kõiki käesoleva otsuse 3. jaos toodud lahendusi.

2.6. Mehhanismist kasu saavad isikud

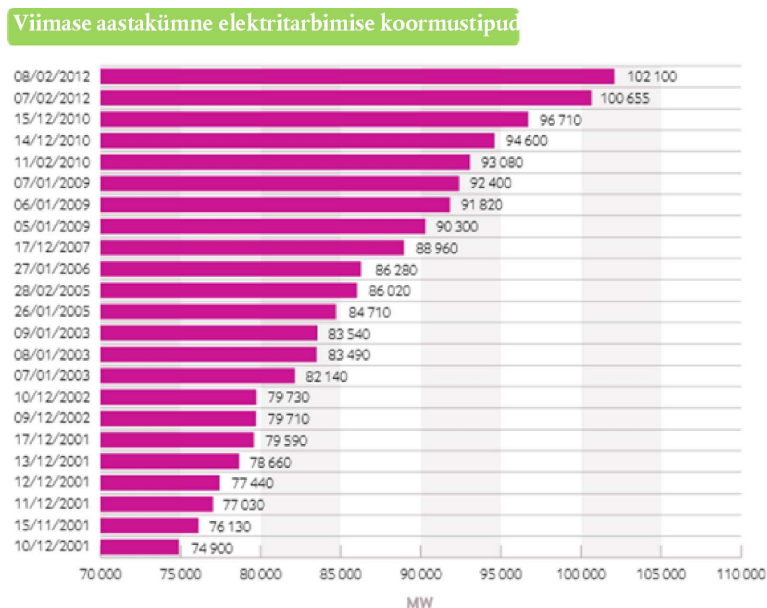
- (41) Mehhanismist kasu saavad isikud on võimsuste valdajad, kes saavad riigilt (põhivõrguettevõtja kaudu) võimsustagatise, mida neil on õigus edasi müüa.

2.7. Mehhanismi eesmärk: varustuskindluse tagamine

- (42) Prantsusmaa valitud näitaja elektrienergia pakkumise ja nõudluse vahelise tasakaalu rikkumise ohu hindamiseks on võimsusvajaku ootus (*Loss Of Load Expectation (LOLE)*). Prantsuse ametiasutused otsustasid kinnitada selleks ajaks keskmiselt 3 tundi aastas.
- (43) Prantsuse ametiasutused selgitasid, et juba paljude aastate jooksul on Prantsusmaal täheldatav talvine elektritarbimise tippkoormus. Prantsusmaa elektrisüsteemi iseloomustab suur elektrienergia tarbimise temperatuuritundlikkus, mis väljendub elektritarbimise tippkoormuses talviste külmalainete ajal. Nagu on näidatud joonisel 2, on selline tundlikkus viimastel aastatel järjest suurenenud, mis on tingitud eeskätt elektriküttega seotud tarbimise mahu suurenemisest, ühtlasi aga ka uute elektritarbimise kasutusvalade tekkimisest, mis langevad samuti kokku õhtuse tarbimise tippajaga.
- (44) Tippkoormuse suurenemine on kiirem kui üldise elektritarbimise taseme suurenemine. Lisaks sellele iseloomustab Prantsusmaa elektritarbimise tippkoormuse aega suur volatiilsus, erinevused elektritarbimise mahus võivad olla märkimisväärsed (kuni 20 GW eri aastatel). Elektritarbimise tippkoormuse haldamise näol on seega tegemist keske küsimusega, eriti kui arvestada kogu energiakasutuse üha suuremat kaldumist elektritarbimise poole.

Joonis 2

Prantsusmaa elektritarbimise koormustippude statistika

- (45) RTE väitel on Euroopa pakkumise ja nõudluse poolele iseloomulik nõudluse seisak ja märkimisväärsed liigsed tootmisvõimsused, mis on tingitud mitmest tegurist. Alates 2008. aastast on nõudlus elektrienergia järele majanduskriisi tõttu vähenenud. Samaaegselt on kiiresti arenenud „turuväliselt“ subsideeritav taastuvenergia, mille juurdepääs elektrivõrkudele on prioriteetne. Lisaks sellele on täheldatav Euroopa kivisõelektrijaamade tegevuse aktiveerumine, mis on seotud kõnealuse tooraine hinnalangusega, mis omakorda on tingitud Ameerika kildagaasi võidukäigust, mille tulemusel Ameerika Ühendriigid ekspordivad üleliigseks osutuvat sütt suures koguses Euroopasse. Kivisõelektrijaamadest vähem konkurentsivõimeliseks muutunud gaasielektrijaamade tootlus ja tegevuse maht väheneb märkimisväärselt.
- (46) Neid asjaolusid silmas pidades on ilmastikutingimustega seotud ohud tekitanud ebakindluse tippkoormuse võimsuse hüvitamise osas, mis on vajalik nende perioodide tarbimise katmiseks. Väga suurt tarbimishõudlust ei esine tihti, tegemist on mõne tunniga aastas, seejuures ei pruugi pehmema talve puhul seda üldse esineda.
- (47) Prantsusmaa võimsuse tagamise mehhanism on üks kõnealuse probleemi lahendustest ja võimaldab tagada riiklike ametiasutuste kindlaksmääratud varustuskindluse kriteeriumi täitmise. Mehhanismi näol on tegemist ühelt poolt vahendiga, mille abil on võimalik muuta tarbimisharjumusi tippkoormuse ajal (nõudluspõhine lähenemine) ja toetada asjakohaseid investeeringuid tootmisrajatistesse ja tarbimiskajasse (pakkumispõhine lähenemine).

2.8. Eelarve

- (48) Võimsustagatiste hinda halduslikult ei määrata, hinna kujundab turg. Võimsustagatistega kauplemine toimub vabalt mehhanismiga seotud ettevõtjate vahel, vastavalt nende prognoosidele, nende katmise strateegiale ja nende käsutuses olevale teabele.
- (49) Vaatamata mehhanismi detsentraliseeritud iseloomule, mis teeb eelarvega seotud hinnangute tegemise keeruliseks, viidi läbi hindamine, lähtudes eeldusest, mille kohaselt Prantsusmaa koguvõimsuse nõudlus ulatub 80 000–95 000 MW-ni, ning kasutades varustuskindluse koefitsienti 0,93. Nõudlus sõltub tarbimise muutusest Prantsusmaa Euroopa-osas, ühtlasi sõltub see elektritarnijate võetud meetmetest nõudluse juhtimiseks, mille abil vähendatakse iga kõnealuse ettevõtja individuaalset kohustust. Sellistest eeldustest lähtuvalt võib võimsuse turul tegutsevate ettevõtjate brutotulu ajavahemikul 2017–2026 jääda vahemikku 0–30 eurot/kW, seejuures on summad suuremad aastatel, millal osutub vajalikuks välja ehitada uusi tootmisvahendeid.

2.9. Kestus

- (50) Esimene tarneaasta algab 1. jaanuaril 2017. Erandina üldisest eeskirjast, mille kohaselt toimub sertifitseerimine neli aastat enne tarneaastat, algas sertifitseerimine esimese tarneaasta (2017) jaoks 1. aprillil 2015. Seejuures, kui Prantsuse ametiisikud ei näe ette mehhanismi toimimise lõppkuupäeva, viivad RTE ja reguleeriv asutus läbi Prantsusmaa õigusaktides ettenähtud hindamise. Selle tulemusel võib toimuda kas mehhanismi läbivaatamine (millega viiakse mehhanism kooskõlla Euroopa õigusaktide viimaste muudatustega) või mehhanismi lõpetamine, kui see ei osutu enam vajalikuks ⁽⁶⁾.

2.10. Kumulatsioon

- (51) Seadmete puhul, mille suhtes kohaldatakse ostukohustust (taastuvad energiaallikad) või mis on abikõlblikud täiendava hüvitise maksmiseks, on energiaseadustiku artiklites L. 121–24 ja L. 335–5 sätestatud, et võimsustagatiste müügist saadav tulu arvatakse maha avaliku teenindamisega seotud kogukuludest, ühtlasi hõlmab see ka muud riigi antud abi, mis on ette nähtud ja mida kasutatakse meetme rahastamiseks ostukohustuse kaudu. Paralleelse meetmena ei ole tootjad kohustatud tegema kõrvalekallete eest makseid juhul, kui nende toodetud tegelik võimsus on sertifitseeritust väiksem, selliste seadmete puhul, mis sõltuvad primaarsete ressursside kättesaadavusest ⁽⁷⁾.

⁽⁶⁾ Võimsuse tagamise mehhanismi aluseks oleva dekreeidi artiklis 20 on nähtud ette, et CRE esitab põhivõrguettevõtja tööde põhjal igal aastal aruande („Aasta pärast võimsuse tagamise mehhanismi eeskirjade avaldamist ja seejärel igal aastal esitab energiakomisjon energiavaldkonna eest vastutavale ministrile põhivõrguettevõtja tööde alusel koostatud aruande mehhanismi integreerimise kohta Euroopa turule. See aruanne hõlmab teavet muudatuste kohta, mis on aset leidnud elektrienergia varustuskindluse tagamise eest ettevõtjatele makstavate hüvitiste korras naaberriikides. Aruandes analüüsitakse Prantsusmaa võimsuse tagamise mehhanismi ja teistes asjaomastes riikides rakendatud meetmete koostoimet. Vajaduse korral tehakse aruandes ettepanekuid võimsuse tagamise mehhanismi toimimise täiustamiseks.“). Lisaks sellele hõlmab mehhanismi toimimise eeskirju sätestav korraldus (lisaks dekreeidi sätetele) kaht artiklit põhivõrguettevõtja koostatavate hindamisaruannete kohta: artiklid 5 ja 8 (piiriülese võimsuse kohta ja mehhanismi dünaamilise mõju kohta).

⁽⁷⁾ Näiteks kui tuuleenergia tootjal on hooldus- või paigaldusprobleem ja ta ei kasuta tasakaalustamist, peab ta tegema kõrvalekallete eest makseid. Seevastu juhul, kui tuult ei ole piisavalt, ei pea ta erinevuse eest makseid tegema.

3. MENETLUSE ALGATAMISE PÕHJUSTE KIRJELDUS

3.1. Riigiabi olemasolu ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses

- (52) Komisjon on menetluse algatamise otsuse põhjenduses 143 juba järeldanud, et selle mehhanismi näol on tegemist riigiabiga ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses järgmistel põhjustel.

3.1.1. Riigiga seostatavus ja rahastamine riigi ressurssidest

- (53) Menetluse algatamise otsuses leidis komisjon, et riigi ressursside üleandmisega võib olla tegemist mitte üksnes juhul, kui riigieelarvest või riikliku üksuse eelarvest eraldatakse otseselt rahalisi vahendeid, vaid ka juhul, kui mehhanismi aluseks olevad vahendid pärinevad ettevõtjate omavahenditest, tingimusel, et i) riik jätab kogumata asjaomased riiklikud ressurssid ja/või ii) meetme raames kasutatavad rahalised vahendid jäävad avaliku kontrolli alla, kuulumata seejuures tingimata riigivara hulka.
- (54) Esimese asjaolu kohta tuleb märkida, et Prantsuse riik jätab kogumata riiklikud ressurssid, kuna ettevõtjatele väljastatakse võimsustagatise tasuta, mitte müügitehingu vahendusel (nagu *NOx*⁽⁸⁾ ja *Rumeenia roheliste sertifikaatide puhul*⁽⁹⁾).
- (55) Teise asjaolu puhul tuleb märkida, et mehhanismi jaoks kasutatavad rahalised vahendid jäävad riigi kontrolli alla (samalaadselt *Vent de Colère'i*⁽¹⁰⁾ ja *Essenti*⁽¹¹⁾ juhtumitega, kuna: i) asjaomaseid reserve rahastatakse riigi kehtestatud kohustuslike maksete abil, mis on seega riigiga seostatavad; ii) riik määrab kindlaks parameetrid (varustuskindluse kriteeriumi ja meetodi turupõhise võrdlushinna kindlaksmääramiseks, mille alusel määratakse kindlaks kõrvalekalletele vastav turupõhine arveldushind), mis mõjutavad võimsuse hinda ja sertifikaatide üldkogust, vaatamata sellele et riik kõnealust hinda ja kogust otseselt kindlaks ei määra; iii) energiakomisjonil (*Commission de régulation de l'énergie*, CRE) on õigus määrata karistusi tarnijatele, kes ei täida oma kohustusi seoses kõrvalekallete arveldamisega; ja iv) põhivõrguettevõtja, kes vastutab tasakaalustamisreservi haldamise eest, määrab kindlaks riik.

3.1.2. Valikuline eelis

- (56) Komisjoni väitel ei saa vaadeldaval juhul kohaldada *Altmarki*⁽¹²⁾ kohtuotsust, kuna avaliku teenindamise kohustus ei ole selgelt määratletud. Mehhanismi raames võetud kohustusi on palju ja need on eri ettevõtjate puhul erinevad (elektrijaamade käitajad, energiavahendajad, tarnijad). Võimsust pakkuvate ettevõtjate puhul ei ole sertifitseerimiskohustus selgelt määratletud, kuna: i) see ei ole kohustuslik tarbimiskajaga seotud võimsuse puhul ja ii) olemasolevate tootmisvahendite käitajatel on õigus otsustada, mis ulatuses nad võimsust sertifitseerivad.
- (57) Võimsustagatiste võõrandamise näol on seega tegemist eelise ja mitte tasuga avaliku teenindamise kohustuse eest. See eelis on valikuline, kuna mehhanismiga nähakse ette abi võimsuse pakkujatele, jättes kõrvale teised majandusharud.

3.1.3. Mõju konkurentsile ja liikmesriikidevahelisele kaubandusele

- (58) Komisjoni väitel võib võimsuse tagamise mehhanism kahjustada konkurentsi (ning mõjutada ka liikmesriikide vahelist kaubandust) seoses välismaal asuvate võimsuse pakkujatega, kuna Prantsusmaal asuvatele võimsust pakkuvatele ettevõtjatele võimaldatakse eelis, mida välismaal asuvad võimsust pakkuvad ettevõtjad ei saa, kuna neil ei ole võimalik kasutada sertifitseerimismenetlust.

⁽⁸⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 8. september 2011, komisjon vs. Madalmaad, C-279/08 P, ECLI:EU:C:2011:551.

⁽⁹⁾ SA.37177, Rumeenia – roheliste sertifikaatide abikava muutmine, millega toetatakse taastuvenergiaallikatest saadava elektri tootmist.

⁽¹⁰⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 19. detsember 2013, Association Vent de Colère! Fédération nationale jt vs. Ministre de l'Écologie, du Développement durable, des Transports et du Logement et Ministre de l'Économie, des Finances et de l'Industrie, C-262/12, ECLI:EU:C:2013:851.

⁽¹¹⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 11. september 2014, Essent Belgium NV vs. Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt, liidetud kohtuasjad C-204/12–C-208/12, ECLI:EU:C:2014:2192.

⁽¹²⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 24. juuli 2003, Altmark Trans GmbH ja Regierungspräsidium Magdeburg vs. Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415.

3.2. Ühist huvi pakkuv eesmärk ja vajalikkus

- (59) Prantsuse ametiasutuste mure seoses tootmise piisavusega on otseses seoses tippnõudlusega, mis tekib suhteliselt lühikese ajavahemiku kestel tugevatel külmaperioodidel, kuna Prantsusmaa on elektrikütte kasutamise tõttu neist eriti suurel määral sõltuv.
- (60) Menetluse algatamise otsuses on väljendatud kahtlusi mehhanismi vajalikkuse suhtes järgmistel põhjustel:
- 1) ENTSO-E⁽¹³⁾ hinnangus tootmise piisavuse kohta (*Scenario Outlook and Adequacy Forecast*) ei ole toodud välja varustuskindlusega seotud probleeme enne 2025. aastat;
 - 2) Prantsusmaa ei ole vaadelnud teisi lahendusi peale võimsuse tagamise mehhanismi, nagu hinnapoliitika, mis viiks tarbimise vähenemisele tippnõudluse ajal, ja
 - 3) vaatamata tarbimiskaja soovivale reguleerivale raamistikule, mis võimaldab sõltumatutel tarbimiskaja võimaldavatel ettevõtjail võtta üle varasema tarnija pakutavad varasema tarbimiskajaga seotud võimalused, ei näe RTE ette Prantsusmaa tarbimiskajale vastava võimsuse märkimisväärset suurenemist ajavahemikul 2014–2019.

3.3. Abi asjakohasus

- (61) Menetluse algatamise otsuses leidis komisjon, et mehhanism võib tekitada diskrimineeriva olukorra erinevate tarbimiskajaga seotud võimsust pakkuvate ettevõtjate vahel. Mehhanismis saab põhimõtteliselt osaleda kaht liiki tarbimiskaja: ühelt poolt kaudse tarbimiskajaga seotud võimsus, mis hõlmab tarnijate võimsuskohustuse vähendamist seoses võimsuse vähenemisega, mis tuleneb klientidele võimaldatava võimsuse piiramisest tipp tundidel 10–15 päeval aastas; teiselt poolt otsese tarbimiskajaga seotud võimsus, mis hõlmab (suur)tarbijatele või vahendajatele pandavat kohustust sertifitseerida oma tarbimise vähendamise suutlikkus ja valmidust rakendada seda suutlikkust (seejuures ei tule tarbimist tingimata vähendada) tipp tundidel 10–25 päeval aastas.
- (62) Lisaks sellele kritiseeris komisjon menetluse algatamise otsuses asjaolu, et mehhanism ei olnud avatud kõikidele tehnoloogilistele platvormidele, mis võivad toetada varustuskindlust, eeskätt välismaistele võrkudevahelistele ühendustele ja/või tootmisvõimsustele.
- (63) Komisjon tõi samuti välja ohu, mis on seotud sellega, et uued lisanduvad tootmismahud ei saa mehhanismis osaleda, kuivõrd puuduvad võimsustagatiste usaldusväärsed hinnasignaalid. Konkreetsemalt tõi komisjon välja järgmised kahtlused:
- 1) võimsustagatiste suhteliselt lühike kehtivusperiood ei saa anda usaldusväärseid hinnasignaale;
 - 2) tarnijatel, eeskätt uutel turule sisenejatel on keeruline teha pikaajalisi prognoose oma kliendibaasi muudatuste suhtes;
 - 3) innustavad meetmed selleks, et ettevõtjad oleksid tasakaalus enne tarneaasta algust, ei ole piisavad, ja
 - 4) seoses kõrvalekalletega tehtavate maksete ülemäär ei ole tegelikus vastavuses uue turule siseneja kuludega.

3.4. Proportsionaalsus

- (64) Menetluse algatamise otsuses on välja toodud risk, mis on seotud sellega, et mehhanismi tulemusel võib esineda teatud võimsust pakkuvate ettevõtjate puhul ülemäära hõivamist, mis on eeskätt tingitud järgmistest asjaoludest:
- 1) risk, et tarnijad hindavad tarbimist üle – tegemist on võimaliku ohuga juhul, kui tarnijate individuaalsed võimsuse pakkumise kohustused ei ole piisavalt selgelt määratletud;
 - 2) võimalik läbipaistvuse puudumine võimsuse hinna kindlaksmääramisel; see on eeskätt seotud otsetehingute võimaliku suure arvuga ning kontsernisiseste tehingutega, mis võivad moonutada hinnasignaale ja tuua kaasa ülemäära hõivamist;

⁽¹³⁾ Komisjon viitas 2015. aasta väljaandele, mis on kättesaadav järgmisel veebiaadressil: https://www.entsoe.eu/Documents/SDC%20documents/SOAF/150630_SOAF_2015_publication_wcover.pdf.

- 3) piiratud osalemine mehhanismis (piiriülese võimsuse välistamine ja erinevate energiavahendajate diskrimineerimine);
- 4) EDFi turujõud – ettevõtja võimalus suurendada müüjana kunstlikult võimsustagatiste väärtust, kohaldades oma turustusharu hindadest madalamaid hindu. Sellega seoses on komisjon toonud konkreetsemalt välja kolm ohtu: ohud, mis on seotud võimsuse kinnihoidmisega, võimsustagatiste kinnihoidmisega ja „hinnakääridega“.

3.5. Konkurentsile ja kaubandusele avalduva negatiivse mõju vältimine

- (65) Menetluse algatamise otsuses tõi komisjon välja mitmeid probleeme seoses võimaliku konkurentsi kahjustamisega nii elektrienergia tootmise kui ka elektrienergia tarnimise tasemel.
- (66) Komisjon väljendas muret teabe kättesaadavusega seotud olulise ebaühtlusega. Suured vertikaalselt integreeritud ettevõtjad, eeskätt need ettevõtjad, kes juba tegutsevad Prantsuse turul, võivad saada eelise tänu sellele, et nad tunnevad turgu paremini, eeskätt selles osas, mis hõlmab võimsuse kättesaadavust, tarnimisega seotud vajadusi ja hindu. Seetõttu on nad võimelised tegema usaldusväärsemaid prognoose ning olema mehhanismiga ettenähtud kohustuste järgimisel tõhusamad.
- (67) Seoses teabe kättesaadavuse ebaühtlusega tuleb märkida, et uutel sisenejatel on ilmselt keerulisem hinnata oma tulevast klientuuri, samas kui selline hinnang on võimsustagatiste vajaduse väljaselgitamiseks esmatähtis.
- (68) Komisjon väljendas samuti kahtlusi seoses turgu valitseva pikaajalise ettevõtja võimalusega hoida kinni pakutavat võimsust.
- (69) Komisjon tõi samuti välja riski, mis on seotud sellega, et turgu valitseval pikaajalisel ettevõtjal on võimalik hoida kinni oma võimsustagatisi.
- (70) Lisaks sellele tõi komisjon välja ohu, mis on seotud sellega, et turgu valitsev pikaajaline ettevõtja võib kasutada turult väljatõrjumist hinnapolitika abil (kasumimarginaali vähendamine, hinnakäärid, moonutatud hinnad).
- (71) Komisjon rõhutab, et hinnasignaali puudumine võimsuse pakkumise valdkonnas pikas perspektiivis võib tekitada või suurendada turule sisenemise takistusi uute tootjate jaoks. Uute turule sisenejate tehtud pikaajalised investeeringud võivad nõuda hindade teatavat prognoositavust teatud aastate jooksul, kuid seda ei saa võimaldada üheks aastaks väljastatud sertifitseeritud tagatistega.
- (72) Komisjon jäi oma seisukoha juurde seoses konkurentsi piiramisega mehhanismi raames, mis on seotud võimsust pakkuvate teatud liiki ettevõtjate mehhanismist väljajätmisega (piiriüleline võimsus, tarbimiskajaga seotud võimsust pakkuvate ettevõtjate vaheline diskrimineerimine).

4. HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSED JA PRANTSUSMAA KOMMENTAARID

- (73) Komisjon sai menetluse algatamise otsuses kehtestatud tähtaja jooksul vastused 18 huvitatud isikult peale Prantsuse riigi, põhivõrguettevõtja ja energiakomisjoni. Üks huvitatud isik vastas pärast ettenähtud tähtaja möödumist.
- (74) Erinevad märkused on rühmitatud valdkondade kaupa. Neid nimetatakse meetme hindamise käigus, kuid otseselt neile ei osutata.

4.1. Riigiabi olemasolu ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses

- (75) Huvitatud isikute seisukohad mehhanismi riigiabina käsitamise suhtes lähevad lahku. Pooled vastanuist leiavad, et meetme näol on tegemist riigiabiga kas otseselt või kaudselt, jättes reageerimata komisjoni sellekohasele põhjendusele; teine pool vastanuist leiab, et mehhanismi näol ei ole tegemist riigiabiga järgmistel põhjustel.

- (76) Kaks vastanut osutavad otseselt Prantsusmaa riiginõukogu 9. oktoobri 2015. aasta otsusele nr 369417 (energia jaemüügiettevõtjate riikliku ühingu, (*Association Nationale des Opérateurs Détaillants en Énergie*, A.N.O.D.E.) esitatud hagiavaldus) ⁽¹⁴⁾, milles riiginõukogu leidis, et võimsuse tagamise mehhanismil ei ole riigiabi tunnuseid. Ka Prantsuse ametiasutused osutasid riiginõukogu järeldustele selles juhtumis ⁽¹⁵⁾.
- (77) Prantsuse ametiasutuste väidete puhul seoses meetme käsitlemisega riigiabina tuleb võtta arvesse kõnealuste ametiasutuste väiteid, mida on nimetatud menetluse algatamise otsuses.
- (78) Prantsuse ametiasutused otsustasid sekkuda põhjalikku uurimismenetlusse koos Euroopa Komisjoniga, pöördumata tagasi kõnealuse menetluse üksikasjade juurde, ning on keskendunud ettepanekule meetmete kohta, mis võimaldavad kindlustada võimsuse tagamise mehhanismi kokkusobivuse siseturuga, sõltumata meetme riigiabina käsitlemise küsimusest. Terviklikkuse huvides on Prantsusmaa seisukohad seoses meetme käsitlemisega riigiabina siiski allpool esitatud.

4.1.1. Riigiga seostatavus ja rahastamine riigi ressurssidest

4.1.1.1. Huvitatud isikute märkused

- (79) Kaks elektritarbimise juhtimise agregaatorit, kaks vertikaalselt integreeritud elektriettevõtjat ja Prantsusmaa elektriliit (*l'Union française de l'électricité*) leiavad, et vaadeldavat meetet ei rahastata riigi ressursside abil. Konkreetsemalt leiavad need huvitatud isikud, et kõnealused vahendid liiguvad otseselt ja täies ulatuses eraõiguslike ettevõtjate vahel; põhivõrguettevõtjal puudub tasakaalustamisvahendite omandiõigus või nende kasutamise õigus.
- (80) Lisaks sellele võib kõnealuste vahendite haldamiseks kohaldatavaid eeskirju nende huvitatud isikute väitel võrrelda eeskirjadega, mille alusel toimub „tasakaalustamatuse korrigeerimine“ energiaturu tasakaalu eest vastutuse jagamise mehhanismi puhul.
- (81) EDF lisab, et Prantsuse riigi osa vaadeldavas mehhanismis piirub eriotstarbelise reguleeriva raamistiku kindlaksmääramisega, milles tegutsevad ainult eraõiguslikud ettevõtjad. EDFi väitel kasutab Prantsuse riik võimsuse tagamise mehhanismi kehtestamisel tegelikult oma avaliku võimu teostamisega seotud õigust ning toimib turu reguleerijana.
- (82) EDFi väitel erineb võimsuse tagamise mehhanism selgelt ka kohtuasjas komisjon vs. Madalmaad (NOx) ⁽¹⁶⁾ vaadeldavast süsteemist, mille puhul Madalmaade riik väljastas „saastekvoote“, mis võimaldasid vältida trahvide maksmist ja millel oli turuväärtus kohe pärast seda, kui riik oli need väljastanud. Vaadeldavatel sertifikaatidel puudub igasugune väärtus suhtes Prantsuse riik/võimsust pakkuvad ettevõtjad.

4.1.1.2. Prantsusmaa kommentaarid

- (83) Prantsuse ametiasutuste väitel ei ole võimsustagatiste hinna ning seega ka tulu suuruse, mida võimsust pakkuvad ettevõtjad võivad oma sertifikaatide müügist saada, määranud kindlaks riik. Samuti ei sekku riik turul pakutavate toodete koguse üle otsustamisse. Detsentraliseeritud mehhanismi puhul määrab turg nii sertifikaatide hinna kui ka koguse. Võimsuse tagamise mehhanismiga seotud rahavood liiguvad seega eraõiguslike ettevõtjate vahel ning nende üle puudub riiklik kontroll.
- (84) Lisaks sellele leiavad Prantsuse ametiasutused, et kõrvalekallete eest tehtud maksetega seotud rahavood peaksid mehhanismi puhul olema väheolulised (võttes arvesse stiimuleid varasema tasakaalustamise toetamiseks) ja neid ei saa käsitada riigi vahenditena või riigi kontrollitavate meetmetena. Võimsuse tagamise mehhanismi raames tehtavad kõrvalekalletega seotud maksed toimuvad skeemi alusel, mis on sarnane sellele, mida kasutatakse Euroopas energiaturu tasakaalustamisel (*electricity balancing settlement mechanisms*).

⁽¹⁴⁾ A.N.O.D.E. näol on tegemist Prantsusmaa alternatiivsete tarnijate ühinguga.

⁽¹⁵⁾ Riiginõukogu otsus, liidetud alajaod 9 ja 10, 9.10.2015.

⁽¹⁶⁾ Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-279/08; vt joonealune märkus 8. Sellega seoses osutas komisjon menetluse algatamise otsuse põhjendusele 108.

- (85) Prantsuse ametiasutused väidavad lisaks, et vaadeldav mehhanism sarnaneb rohkem mehhanismiga, mida käsitleti *PreussenElektra* ⁽¹⁷⁾ juhtumis, kui mehhanismidega, mida vaadeldi *Vent de Colère'i* ⁽¹⁸⁾ ja *Essenti* ⁽¹⁹⁾ juhtumites. Samalaadselt *PreussenElektra* juhtumiga ja vastupidiselt *Vent de Colère'i* juhtumile, ei nähta mehhanismi raames ette hüvituse mehhanismi tarnijatele. Vastupidiselt *Essenti* juhtumile i) jäävad rahavood pidevalt eraõiguslike ettevõtjate omandusse (tarnijad ja võimsust pakkuvad ettevõtjad); ii) rahavood ei tulene maksudest. Riigi ressursside kasutamine on vaieldav ka seetõttu, et erinevalt *PreussenElektra* juhtumist ei ole võimsustagatiste jaoks kindlaks määratud mingit minimaalset ostuhinda.
- (86) Lisaks sellele ei saa võimsustagatiste loovutamist Prantsuse ametiasutuste väitel käsitada loobumisenähtena riiklikust ressursist. Riik ei loobu vaadeldaval juhul oma ressurssidest, kuna võimsustagatiste väärtus võib tuleneda i) nende aluseks oleva vara väärtusest, ii) nende kättesaadavusest väljaandmise hetkel. Need kaks tegurit on väljaspool riigi otsustuspädevust ning see eristab vaadeldavat olukorda *NOxi* ja *Rumeenia roheliste sertifikaatide* juhtumitest, mille puhul sertifikaate võis vastavalt müüa enampakkumistel või oli neile kehtestatud minimaalne väärtus.
- (87) Rumeenia juhtumi puhul oli ühtlasi tegemist tarnijate jaoks seadusest sõnaselgelt tuleneva kohustusega suunata roheliste sertifikaatide omandamisega seotud kulud edasi tarbijatele. Euroopa Kohus väljendas samasugust seisukohta ka *Vent de Colère'i* juhtumis, mille puhul tarnijad olid vaid finantsvahendajad (elektrienergia varustamise avaliku teenuse osutamises ⁽²⁰⁾ osalemine võimaldas tagada ülemääraste kulutuste katmise). Seevastu Prantsusmaa mehhanismi puhul on tarnijatel õigus vabalt otsustada selle üle, kuidas nad suunavad oma kulud edasi tarbijatele. Puudub mehhanism, mis tagaks tarnijatele võimsustagatiste ostuga seotud ülemääraste kulutuste hüvitamise.

4.1.2. Valikuline eelis

4.1.2.1. Huvitatud isikute märkused

- (88) Samalaadselt EDFiga leiab ka üks peamiselt Prantsusmaal tegutsev hulgimüügiettevõtja, et vaadeldava mehhanismi näol on tegemist avaliku teenindamise kohustusega, seejuures osutab kõnealune ettevõtja komisjoni otsusele juhtumis N475/2003 seoses uue võimsuse pakkumismenetlusega Iirimaa ⁽²¹⁾.
- (89) EDF on seisukohal, et kui sertifitseerimistoiming vastab võimsuse kättesaadavusega seotud kohustusele, on selle näol tegemist toiminguga, mis teostatakse vastukaaluna võimsust pakkuvate ettevõtjate osutatud teenusele, ja mitte tasuta antava väidetava eelise.
- (90) Lisaks sellele väidavad EDF ja veel üks vertikaalselt integreeritud elektri ettevõtja, et võimsuse tagamise mehhanismiga ei anta võimsust pakkuvatele ettevõtjatele valikulist eelist. Nende väitel on mehhanismiga seotud erinevad pooled samas faktilises ja õiguslikus olukorras ning nende suhtes kohaldatakse täiesti võrdset suhtumist: nende hüvitamine toimub samalaadselt, sõltumata rakendatavatest tehnoloogilistest vahenditest. Ühtki ettevõtjat ei eelistata tema kasutatavate tootmisvahendite laadi tõttu.
- (91) EDFi väitel ei saa pidada õigeks väidet, et selline n-õ eelis on valikuline põhjusel, et sellega „nähaakse ette abi võimsust pakkuvatele ettevõtjatele, jättes kõrvale teised majandusharud“. Seda väites ei võta komisjon arvesse võimsuse tagamise mehhanismi eripärasid (kogu turgu hõlmav (*market-wide*) ja tehnoloogiliselt neutraalne (*technology neutral*)) ning Euroopa kohtu kohtupraktikat, milles hinnatakse teatud meetme valikulisust võrreldes teiste ettevõtjatega, kes on samas faktilises ja õiguslikus olukorras.

4.1.2.2. Prantsusmaa kommentaarid

- (92) Esiteks väidavad Prantsuse ametiisikud, et sertifikaatide väljastamine võimsuse tagamise mehhanismi raames toimub tasuta võetud kohustuse eest tagada võimsuse kättesaadavus ja elektrisüsteemi pinge suure energiatarbimisega tundidel.

⁽¹⁷⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 13. märts 2001, *PreussenElektra AG vs. Schlesweg AG, Windpark Reußenköge III GmbH ja Land Schleswig-Holsteini osavõtul*, C-379/98, ECLI:EU:C:2001:160.

⁽¹⁸⁾ Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-262/12; vt joonealune märkus 10.

⁽¹⁹⁾ Euroopa Kohtu otsus liidetud kohtuasjades C-204/12–C-208/12; vt joonealune märkus 11.

⁽²⁰⁾ Elektrienergia pakkumisega seotud avaliku teenindamises osalemine tähendab Prantsusmaa elektritarbijate jaoks maksustamist, mille eesmärk on hüvitada ettevõtjatele ülemäärased kulud, mis tulenevad elektrienergia pakkumisega seotud avaliku teenindamise seaduse alusel neile pandud kohustustest.

⁽²¹⁾ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/137628/137628_485545_28_2.pdf.

- (93) Teiseks on Prantsuse ametiasutused seisukohal, et avaliku teenindamise kohustus on nõuetekohaselt määratletud. Asjaolu, et tarbimiskaja lahenduste sertifitseerimine on vabatahtlik, soodustab selle osalemist võimsuse tagamise mehhanismi toimimises. Energia tootmisvahendite puhul ei sea sertifitseerimismenetluse deklaratiivosa kahtluse alla avaliku teenindamise kohustuse selget määratlust: CRE-l on õigus määrata asjakohaseid karistusi turu manipuleerimise katsete korral, eeskätt juhul, kui mõni ettevõtja hindab oma võimsust kunstlikult madalaks, et sellega survestada võimsustagatiste hinna muutmist suurenemise poole.
- (94) Võttes arvesse asjaolu, et võimsuse tagamise mehhanism on tehnoloogiliselt neutraalne, leiavad ametiasutused, et sellega ei anta teatud konkreetsele tootmistehnoloogiale või tarbimiskaja liigile valikulist eelist.
- (95) Prantsusmaa väitel tähendab komisjoni seisukoht, mis tundub tuginevat eeldusele, et võimsuse tagamise mehhanism on valikuline seetõttu, et see on suunatud üksnes võimsust pakkuvatele ettevõtjatele (ja mitte teistele majandusvaldkondadele), et kõiki sektoripõhiseid meetmeid tuleb automaatselt lugeda valikulisteks.

4.1.3. Mõju konkurentsile ja liikmesriikidevahelisele kaubandusele

4.1.3.1. Huvitatud isikute märkused

- (96) Mitte ükski vastanutest ei toonud välja seda punkti.

4.1.3.2. Prantsusmaa kommentaarid

- (97) Prantsuse ametiasutused leiavad, et võimsuse tagamise mehhanism ei mõjuta elektriturgu ei riigi tasandil ega ka koostoimes naaberriikidega ning et turg jääb toimima endisel viisil. Konkreetsemalt leiavad nad, et võimsuse turg ei mõjuta elektrienergia hinna väärtust hetketurgudel.

4.2. Ühist huvi pakkuv eesmärk ja vajalikkus

4.2.1. Huvitatud isikute märkused

- (98) Vastanud isikud on üldiselt seisukohal, et mehhanism on vajalik ning see peaks moodustama turukorralduse lahutamatu osa. Vaid kolm vastanud isikut ei pea meedet vajalikuks, tuues järgmised põhjendused:
- 1) 2015. aastal RTE koostatud tootmise piisavuse analüüsis ei ole välja toodud ühtegi võimsuse ebapiisavusega seotud probleemi;
 - 2) praegu on Prantsusmaal olemas liigsed tootmisvõimsused, mida näitab asjaolu, et 2017. aasta puhul on sertifitseeritud võimsuse kogus suurem kui võimaliku tippkoormusega hakkama saamiseks vajalik tase, ja
 - 3) tarbimise maht on viimaste aastate jooksul vähenenud ning tarbimise tippkoormus on stabiilne (RTE prognoosis tarbimise tippkoormuse suurenemist).

4.2.2. Prantsusmaa kommentaarid

4.2.2.1. Varustuskindlus

- (99) Prantsuse ametiasutuste väitel on varustuskindluse näitaja nõuetekohaselt kindlaks määratud ning RTE viimastes vaatlustes on kindlaks tehtud võimsuse puudujäägi oht: viimases prognoosis, mille RTE koostas enne mehhanismi jõustumist (2014. aastal), oli põhistsenaariumis toodud 2016–2017. aasta talve kohta 2 GW suurune puudujääk. 2015. aasta prognoosis 2017–2018. aasta talve kohta oli seda puudujääki vähendatud 200 MW-ni, kuid see oli seotud mehhanismi jõustumisega. Neid analüüse kinnitasid viiepoolse energiafoorumi (*Pentalateral Energy Forum*) tehtud analüüsid.
- (100) Seevastu Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku (ENTSO-E) koostatud tootmise piisavuse uuring (aruanne *Scenario Outlook and Adequacy Forecast*) tugines deterministlikule meetodile: külmalainetest ja temperatuurirütmilisusest tingitud tarbimise tippkoormust hinnangus ei modelleeritud. Need erinevad tulemused on tingitud

kasutatud erinevatest meetoditest. ENTSO-E kasutatud sihtmeetodi kohaldamine viib erinevate prognoositavate aastate vaheliste erinevuste vähenemisele. Seda silmas pidades on 2016. aastal ENTSO-E ⁽²²⁾ avaldatud süsteemi piisavuse prognoos *Mid-Term Adequacy Forecast*, mille näol on tegemist esimese tõenäosuslikule meetodile tugineva prognoosiga, sidus PLEFi ja RTE uuringute tulemusena.

- (101) Erinevalt sellest, mida komisjon tundub väitvat, ei ole Prantsusmaa võimsuse tagamise mehhanismi kehtestamise eesmärk võimaliku puuduva raha (*missing money*) probleemi lahendamine, vaid Prantsusmaa elektrivõrgu varustuskindluse tagamine (eeskätt tarbimise tippkoormuse ajal), võimaldades hüvitada vahendite kättesaadavust, mida ei ole võimalik rahuldaval määral saavutada üksnes energiaturu vahendusel.
- (102) Prantsusmaa rakendab lisaks võimsuse tagamise mehhanismile veel mitmeid täiendavaid meetmeid: võrkudevahelise ühendusega seotud projektid; reguleeritud hindade ning põhi- ja jaotusvõrkude kasutamise hindade läbivaatamine, nii et need kajastavad paremini harva esinevaid olukordi; tarbimiskajaga seotud võimsuste väljaarendamine (näiteks tänu elektriturude reguleeriva raamistiku arendamisele, mis võimaldab kasutada tarbimiskaja kõikides mehhanismides ning kõrvaldada võimsuste koondamise ees seisvad tehnilised ja konkurentsist tingitud takistused, seda tänu kaugloetavate elektrienergia arvestite levikule); taastuvenergia laialdasem levik jne.
- (103) Vahepeal avaldas RTE oma tootmise piisavuse hinnangu 2016. aastaks. Ametiasutuste väitel ei muutnud RTE prognoos Prantsuse ametiasutuste analüüsi tulemusi. Pigem vastupidi, see kinnitas neid, näidates veel kord, et Prantsusmaa elektrienergia varustuskindlus sõltub teatud soojuselektrijaamade (eeskätt kombineeritud tsükliliga gaasielektrijaamade) edaspidisest saatuses ning tarbimiskajast, see tähendab nimelt nendest valdkondadest, mis on võimsuse tagamise mehhanismi rakendamisel kõige tundlikumad.

Joonis 3

Elektrienergia puudujäägi näitajad „suure soojuselektrijaamade osakaalu“ ja „väikese soojuselektrijaamade osakaalu“ stsenaariumide puhul.

		2016–2017	2017–2018	2018–2019	2019–2020	2020–2021
Suure soojuselektrijaamade osakaal	Eeldatavasti mit-tetarnitav energia	2,0 GWh	1,4 GWh	2,5 GWh	2,7 GWh	0,8 GWh
	Võimususvajaku ootus	0 h 45	0 h 30	1 h 00	0 h 45	0 h 15
	Võimususpiir või puudujääk	4 700 MW	5 400 MW	3 600 MW	3 700 MW	6 600 MW
Väike soojuselektrijaamade osakaal	Eeldatavasti mit-tetarnitav energia	8,6 GWh	13,4 GWh	26,5 GWh	26,2 GWh	7,6 GWh
	Võimususvajaku ootus	2 h 30	3 h 45	6 h 45	6 h 15	2 h 15
	Võimususpiir või puudujääk	600 MW	– 700 MW	– 2 500 MW	– 2 400 MW	900 MW

Allikas: RTE, prognoos 2016.

- (104) RTE väitel tuleks 2016. aasta prognoosis esitatud stsenaariumidest (vt joonis 3) eelistada võimsuse tagamise mehhanismi puudumisel „väikese soojuselektrijaamade osakaaluga“ stsenaariumi. See stsenaarium hõlmab teatud tootmisvahendite sulgemist, eeskätt puudutab see vahendeid, mille sulgemist on ettevõtjad siiani edasi lükanud, oodates võimsuse tagamise mehhanismi rakendumist. „Suure soojuselektrijaamade osakaaluga“ stsenaarium seevastu eeldab kõikide praeguste elektrijaamade käigus hoidmist, vaatamata mis tahes majanduslikele kaalutlustele: ametiasutuse väitel on selliseks lähenemiseks vähe võimalusi.

⁽²²⁾ Kättesaadav veebiaadressil <https://www.entsoe.eu/outlooks/maf/Pages/default.aspx>.

- (105) Seega, kui võtta võrdlusaluseks keskmised talvetingimused, on „väikese soojuselektrijaamade osakaaluga“ stsenaariumi puhul elektrienergia varustuskindlus ohustatud alates 2017–2018. aasta talvest. Lisaks sellele, eeldades, et kasutatakse „väikese soojuselektrijaamade osakaaluga“ stsenaariumi, arvutas RTE välja eeldatava puudujäägi tundide arvu äärmuslikult karmi talve simulatsiooni korral, lähtudes külmalaine prognoosist järgmise viie talve puhul. Arvutuse tulemused on toodud joonisel 4.

Joonis 4

Eeldatav puudujäägi aeg äärmuslikult karmi talve korral (tundides)

	2016–2017	2017–2018	2018–2019	2019–2020	2020–2021
Elektrienergia puudujääk	5–15	8–21	16–36	14–34	5–13

Allikas: RTE.

- (106) Arvutusest ilmneb, et eeldatav puudujäägi aeg ületab kõikidel juhtudel Prantsusmaa kinnitatud puudujäägi kriteeriumi, st eeldatava puudujäägi aega, mille keskmine kestus on 3 tundi aastas. Tuleb märkida, et võimsuse tagamise mehhanism on kehtestatud nimelt eesmärgiga tagada varustuskindlus äärmuslikult karmi talve tingimustes.

4.2.2.2. Komisjoni menetluse algatamise otsuses esitatud muud etteheited

- (107) Komisjon meenutas menetluse algatamise otsuse põhjenduses 164, et konkurentsiamet soovitas kehtestada elektri põhi- ja jaotusvõrgu kasutamise tariifi (TURPE) kellaajaliselt ja hooajaliselt diferentseerituna, nii et see hõlmaks erinevusi tipp tundide ja madala koormusega tundide vahel, et innustada tööstustarbijaid tippkoormuse ajal nõudlust vähendama. Prantsusmaa kinnitas, et elektri põhi- ja jaotusvõrgu kasutamise tariif on juba pikemat aega kellaajaliselt ja hooajaliselt diferentseeritud ning et kehtestatud on erinevad hinnad eri aastaegade, nädalapäevade ja/või kellaegade puhul.
- (108) Menetluse algatamise otsuse põhjenduses 153 väitis komisjon, et maksuvabastuse (*derating*) tegurid (vabatahtliku normatiivse sertifitseerimise korra puhul) ei ole piisavalt selgelt määratletud. Prantsusmaa selgitas, et vabatahtliku normatiivse sertifitseerimise puhul vastab sertifitseeritud võimsuse tase tootmisüksuse edastatava võimsuse keskmisele väärtusele TK2 tundidel kõikidel varasematel aastatel, mis korrutatakse osaluskoefitsiendiga (maksuvabastuse teguriga). Need osaluskoefitsiendid (85 % hüdroenergia puhul, 70 % tuuleenergia puhul ja 25 % päikeseenergia puhul) on tingitud asjaolust, et otsustava tähtsusega valdkondade tootmisvahendite puhul ei peegelda nende võimsuse keskmine kättesaadavus TK2 perioodi tundidel täpselt nende tootmisvahendite panust elektrienergia puudujäägi ohu vähendamisse, kuna: i) tootmisvahendi kättesaadavus ja süsteemi hetkepinge on vastastikuselt seoses (erinevalt tellitavast võimsusest) ja ii) kättesaadavuse profiil TK2 tundide kestel ei ole püsiv (tellitavate võimsuste kättesaadavuse profiil on ühtlane), mis mõjutab lõpptulemust, kuna elektrienergia puudujäägi tõenäosusfunktsioon TK2 tipp tundidel ei ole ühtlane. Tarneaastate 2017, 2018 ja 2019 osaluskoefitsiendid arvutati RTE prognoosi stsenaariumide alusel, lähtudes suurest arvust statistilistest ridadest.

4.3. Abimeetme asjakohasus

4.3.1. Erinevate tarbimiskaja mehhanismide vaheline diskrimineerimine

4.3.1.1. Huvitatud isikute märkused

- (109) Suurem osa vastanutest osutab väidetavale diskrimineerimisele kaudse tarbimiskaja ja otsese tarbimiskajaga seotud ettevõtjate vahel. Suurem osa neist (5) leiab, et mehhanism on soodsam otsese tarbimiskaja ettevõtjate jaoks seoses kaudse tarbimiskaja ettevõtjate suhtes kohaldatava aktiveerimiskohustusega, mida käsitatakse pigem piirava asjaoluna. Kaks vastanut märkisid, et vastavalt kinnitatud varustuskindluse kriteeriumile tuleks otsesele tarbimiskajale vastav võimsus võtta kasutusele vaid üks kord kümne aasta jooksul (mehhanism on ette nähtud

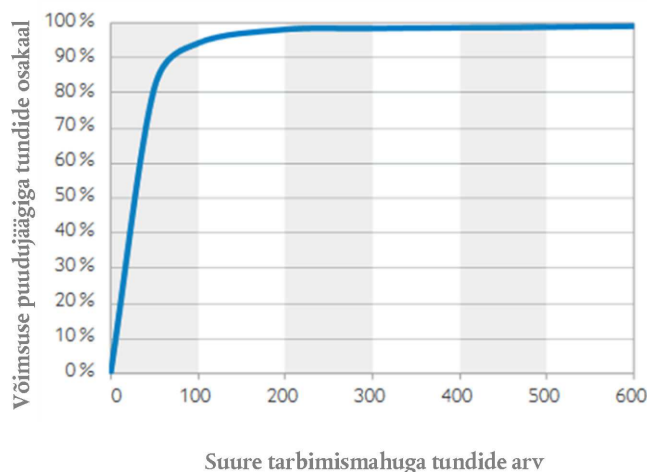
kümne aasta tagant esineva talvise tippkoormuse jaoks). Seetõttu leiavad nad, et TK2 tundide arv (otse tarbimiskaja kättesaadavus) peaks olema 10 korda suurem kui TK1 päevade arv (kaudse tarbimiskaja võimsuse tegelik vähendamine). Kaks vastanud isikut, kes jäävad erinevale seisukohale märgivad, et nende arvates on kaudse tarbimiskaja tingimused soodsamad, kuna vahetud energiavahendajad peavad kandma sertifitseerimisega seotud kulusid. Kaks vastanud isikut leiavad, et Prantsusmaa ametiasutused on leidnud sobiva tasakaalu kaht liiki energiavahendajate kohustuste vahel.

4.3.1.2. Prantsusmaa kommentaarid

- (110) Prantsusmaa selgitas asjaolusid, tuues välja kaht liiki energiavahendajate erinevad kohustused. Prantsusmaa kinnitab, et erinevad tingimused on vajalikud nimelt selleks, et võimaldada mõlemat liiki võimsusel mehhanismis osaleda. Seejuures, kuna kaudselt toimiva tarbimiskaja eest nõutav hüvitis on suurem (tegemist on aktiivse rakendamisega, mitte kättesaadavuse võimaldamisega), tuleb pidada loogiliseks, et päevade arv, mille kestel seda kohaldatakse (TK1 päevad), on väiksem kui päevade arv, mille kestel otse tarbimiskajaga seotud energiavahendaja võimsus peab olema kättesaadav.
- (111) Teatud huvitatud isikud väljendasid siiski muret selle üle, et TK2 perioodi päevade arv, mis on küll suurem kui TK1 perioodi päevade arv, võib olla liiga väike. Prantsuse ametiasutuste väitel on TK1 ja TK2 perioodi päevade arvu kindlaksmääramine keeruline küsimus ja selle lahendamine nõuab igal juhul kompromissi tegemist. RTE on viinud läbi uuringuid, et jõuda rahuldava kompromissini, ning nende tulemused on avaldatud dokumendis *Võimsuse tagamise mehhanismi eeskirjade ettepanekule lisatud aruanne (2014)*.
- (112) Kokkuvõttes, selleks et määrata kindlaks kõige suurema tarbimisnõudlusega tunnid (vt allpool joonis 5) ning samas saavutada tarbimiskajas osalevate tarbijate osavõtt elektrienergia puudujäägi ohu vähendamises, otsustasid Prantsuse ametiasutused jätta TK1 perioodi tundide arvu vahemikku 100–150 tundi.

Joonis 5

Seosed elektrienergia puudujäägi ja tarbimise tippundide vahel

Allikas: RTE, *Võimsuse tagamise mehhanismi eeskirjade ettepanekule lisatud aruanne (2014)*, lk 139.

- (113) Prantsuse ametiasutuste väitel peab TK2 perioodi tundide arv olema igal juhul suurem kui TK1 perioodi oma (sest aktiveerimine on töömahukam kui kättesaadavuse võimaldamine), kuid samas ei saa TK2 perioodi päevade arv olla liiga suur, et mitte seada teatud valdkondi ebasoodsasse olukorda, eeskätt seoses tarbimiskaja kasutamisega. Samast RTE uuringust ilmneb, et 99 % elektrienergia puudujäägi tundidest kuulub 300 kõige suurema tarbimisnõudlusega tunni hulka ning et seetõttu on sihtperioodiks valitud TK2 periood, mis hõlmab 100–300 kõige suurema tarbimisnõudlusega tundi, asjakohane valik selleks, et hinnata usaldusväärselt otse tarbimiskajaga seotud võimsust pakkuvate ettevõtjate osalust elektrienergia puudujäägi ohu vähendamises.

- (114) Selles 100–300 tunni vahemikus on Prantsuse ametiasutused jäänud 250 tunni juurde. Selline tundide arv võimaldab i) katta ligi 99 % elektrienergia puudujäägi tundidest (vt joonis 5), kahjustamata samas puudujäägi riski maandamist võrreldes maksimaalse valikuga 300 tundi, ii) suurendada otsese tarbimiskaja kättesaadavust teiste majandusvaldkondadega võrreldes ⁽²³⁾. Seega, selleks et tagada sama varustuskindluse tase, otsustasid Prantsuse ametiasutused määrata TK2 perioodi tundide arvaks 250 tundi, et selle abil saavutada otsese tarbimiskaja maksimaalne ärakasutamine puudujäägi riski katmise sama taseme juures.
- (115) Kui näha ette TK2 periood, mis on 10 korda pikem kui TK1 periood, tuleks hinnata tootmisvahendite ja tarbimiskaja kättesaadavust 1 000–1 500 tunni kestel. Võttes arvesse piiranguid, mis on seotud tarbimiskajaga seotud võimsuse kättesaadavaks tegemisega pikema perioodi jooksul, mõjutaks kättesaadavuse võimaldamise kohustuse laiendamine nende võimsuste kasutamist vähenemise suunas vaadeldava mehhanismi raames. 100 MW tööstuslik tarbimiskaja, mida on võimalik teha kättesaadavaks sajakonna tunni, kuid mitte tuhande tunni ulatuses, vastab 20 MW soojuselektrijaamas toodetud võimsusele, samas kui uuringute tulemustest ilmneb, et asjaomaste ettevõtjate osalemine energia puudujäägi ohu vähendamises on võrreldav 90 MW soojuselektrijaamas toodetud võimsusega. Seda asjaolu silmas pidades ja selleks, et tagada energiavahendajate ja energiatootjate jaoks võrdsed konkurentsitingimused, otsustasid Prantsuse ametiasutused mitte pikendada TK2 perioodi nii, et see oleks 10 korda pikem TK1 perioodist, ning säilitada TK2 perioodi sihtotstarbelisus.
- (116) Lisaks sellele meenutavad Prantsuse ametiasutused, et võimsuse tagamise mehhanism hõlmab võimsuse kättesaadavuse kontrolli (iseenesliku aktiveerimise võimalus puudub), mis võimaldab tagada, et kättesaadavaks tegemise kohustusega ja aktiveerimise kohustusega ettevõtjad ei saa teenimatuid eeliseid.
- (117) Prantsuse ametiasutused on samas valmis nõustuma praegustest väärtustest erinevate väärtuste kindlaksmääramisega, kuid märgivad, et praegu kehtiv raamistik on sõltumatute energiavahendajate ja tarnijate jaoks õiglaselt tasakaalustatud. Ametiasutused leiavad seega, et TK1 ja TK2 perioodide suhe peaks jääma esimeste tarneaastate jooksul samaks. Seda suhet on samas võimalik muuta, kui edastatud signaalid ei ole piisavalt asjakohased; vastava hinnangu võib lülitada võimsuse turu toimimise hinnangusse.

4.3.2. Piiriülese võimsuse väljajätmine

4.3.2.1. Huvitatud isikute märkused

- (118) Menetluse algatamise otsusele vastuseks saadud märkustest ilmneb turuosaliste laialdane konsensus selle kohta, et Prantsusmaal kohaldatav mehhanism avaneb järk-järgult ka piiriülese võimsuse jaoks (seadmata ohtu mehhanismi käivitamist 2017. aasta jaanuaris).

4.3.2.2. Prantsusmaa kommentaarid ja pakutud lahendused

- (119) Vastusena menetluse algatamise otsusele tegi Prantsusmaa ettepaneku võtta välismaist võimsust selgesõnaliselt arvesse hübriidmudeli abil, mis võimaldab kasutada hüvitamist nii võrkudevaheliste ühenduste kui ka välismaise tootmisvõimsuse ja tarbimiskaja puhul. Ettepaneku kohaselt hüvitatakse suuremas mahus kas võrkudevahelisi ühendusi või välismaist võimsust vastavalt nende taotluste esitamise sagedusele.
- (120) Ettepaneku kohaselt tuleb välismaise tootmisvõimsuse ja tarbimiskaja kohta omandada ühendusluba, seejärel on võimsust võimalik sertifitseerida ja pakkuda oma võimsustagatise Prantsusmaa võimsuse turule.
- (121) Ühenduslube väljastatakse iga riigipiiri kohta eraldi ja selle aluseks on naaberriikide osalusmäär Prantsusmaa varustuskindluse tagamises. Ühenduslubadega on seejärel üksikute riigipiiride kaupa võimalik kaubelda enampakkumisel. Kõigi naaberriikide tootmis- ja tarbimiskaja võimsustega, mis on Prantsusmaa võrguga konkreetse võrkudevahelise ühenduse abil ühendatud, on võimalik sellele ühendusele vastavate ühenduslubade

⁽²³⁾ Lisatud aruandes tõi RTE välja, et suurema osa majandusvaldkondade puhul ei ole oluline, kas TK2 perioodi tundide arv on 200, 250 või 300 tundi, samas on tarbimiskaja selle tundide arvu suhtes tundiik ning energia kättesaadavuse suurem vahemik mõjutaks ettevõtjate osalust elektrienergia puudujäägi ohu vähendamises.

abil kaubelda enampakkumisel. Enampakkumised toimuvad aastal tarneaasta -1 (edaspidi „TA - 1“). Meetme puhul ei välistata, et Prantsusmaa mehhanismi alusel sõlmitud lepingutega hõlmatud võimsused osalevad samaaegselt teistes Euroopa Liidu võimsuse tagamise mehhanismides. Sellega seoses tuleb koostöös teiste liikmesriikidega leppida kokku osutatud teenuse kontrolli- ja hindamismeetmed.

- (122) Kui välismaised tootmis- või tarbimiskaja võimsused on saanud ühendusloa, on neid võimalik sertifitseerida ning nende alusel on võimalik saada võimsustagatise. Seejärel on neid võimsustagatise võimalik müüa Prantsusmaa võimsuse turul.
- (123) Prantsuse ametiasutused kohustuvad rakendama ellu eespool nimetatud „pragmaatilise hübriidlahenduse“, st lülitama oma eeskirjade raamistikku võimaluse, et naaberliikmesriikides asuvad tootmisrajatised osalevad otseselt Prantsusmaa võimsuse tagamise mehhanismis, eeldusel, et võrkudevaheliste ühendustega ühinemiseks on piisavalt edastusvõimsust. Selles eeskirjade raamistikus on samas ette nähtud, et asjaomaste liikmesriikide põhivõrguettevõtjad⁽²⁴⁾ sõlmivad koostööprotokolli kujul lepingu, mis võimaldab ellu rakendada mehhanismi toimimiseks vajaliku sertifitseerimis- ja kontrollimenetluse.
- (124) Juhuks kui asjaomaste liikmesriikide teatud põhivõrguettevõtjatega ei ole sõlmitud sellist protokollit, kohustuvad Prantsuse ametiasutused välja töötama tagavaramenetluse, mis võimaldab piiriüleisel võimsusel saada otseselt juurdepääsu võimsuse tagamise mehhanismile ja väljuda sellega otsustavalt mehhanismis osalemise kaudselt variandist. Kõnealune tagavaramehhanism seisneb teiste võrkudevaheliste ühenduste vahetus osalemises (seda lahendust on võimalik kohaldada ilma teiste liikmesriikide kaasabita ning see võimaldab võtta arvesse ülekandevõimsuse osa Prantsusmaa varustuskindluse tagamisel).
- (125) Nende kohustuste täitmine nõuab 2012. aasta dekreedit muutmist, mille üle peab otsustama riiginõukogu ning millega peavad nõustuma energianõukogu (*Conseil supérieur de l'énergie*), riiklik standardite hindamisnõukogu (*Conseil national d'évaluation des normes*), energiakomisjon (*Commission de régulation de l'énergie*) ja konkurentsiamet (*Autorité de la concurrence*). Prantsuse ametiasutused leiavad, et dekreedit vastuvõtmist ei ole võimalik ette näha enne 2017. aasta lõppu, seejärel tuleb läbi vaadata ka selle kohaldamiseks nõutavad eeskirjad. Prantsuse ametiasutused arvavad, et selle etapi kestus võib olla ligikaudu 6 kuud. Prantsuse ametiasutuste esitatud ajakava põhineb seega eeskirjade raamistiku muutmisel 2018. aastal ja muudatuste tegelikul rakendumisel 2019. tarneaastal.

4.3.3. Signaalide puudumine uute investorite jaoks

4.3.3.1. Huvitatud isikute märkused

- (126) Selles küsimuses sai komisjon mitmeid vastuseid, milles väljendati väga erinevaid seisukohti.
- (127) Suurem osa vastanuist (7) leiab, et mehhanism oma esialgsel kujul ei julgusta tegema uusi investeeringuid tootmisüksustesse. Sagedamini välja toodud põhjused hõlmavad eeskätt piisavalt varakult enne tarneaastat kättesaadavate hinnasignaalide puudumist, võimsuse hinna ülempiiri 40 000 eurot/MW (see tuleneb kõrvalekalletega tehtavate arvelduste mehhanismi suhtes kohaldatavast piirsummast) ja pikaajaliste lepingute puudumist.
- (128) Suurem osa vastanutest on seejuures veendunud, et mehhanism on liiga keerukas või et tulevase investeerimisportfelli hindamine on keerukas vähemalt tarnijate jaoks, seejuures uute turule sisenejate jaoks. Üks vastanutest rõhutas, et võimsuse tagamise tsentraliseeritud mehhanism võimaldaks selliseid probleeme vältida.
- (129) Kaks (turgu valitsevat) tootjat ei jaga seda seisukohta ning leiavad, et mehhanism võimaldab ligi meelitada uusi investeeringuid, eeskätt tänu 4aastasele ajavahemikule enne tarneaastat, asjaolule, et turul on võimalik tooted õigeaegselt välja arendada, ja antavatele hinnasignaalidele, mida nad peavad usaldusväärseks. Lisaks sellele leiavad nad, et mehhanism hõlmab piisavalt kaitsemeetmeid, et tagada võimsusega seotud kohustuste läbipaistvus, eeskätt tänu sellele, et RTE avaldab regulaarselt prognoose iga tarneaasta jaoks nõutavate võimsustagatiste üldise taseme kohta.

⁽²⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiivi 2009/72/EÜ (mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/54/EÜ) (ELT L 211, 14.8.2009, lk 55) artikli 2 kohaselt on põhivõrguettevõtja „füüsiline või juriidiline isik, kes vastutab põhivõrgu kasutamise, hoolduse ja vajadusel arendamise eest teatud piirkonnas, ja vajaduse korral põhivõrgu sidumise eest teiste võrkudega, ning kes tagab võrgu pikaajalise võime rahuldada mõistlikku nõudlust elektrienergia edastamise järele“.

- (130) Veel kaks vastanud isikut (alternatiivsed tootjad) märgivad, et mehhanismi põhieesmärk on pigem hoida käigus olemasolevaid võimsusi kui stimuleerida uute investeeringute tegemist.

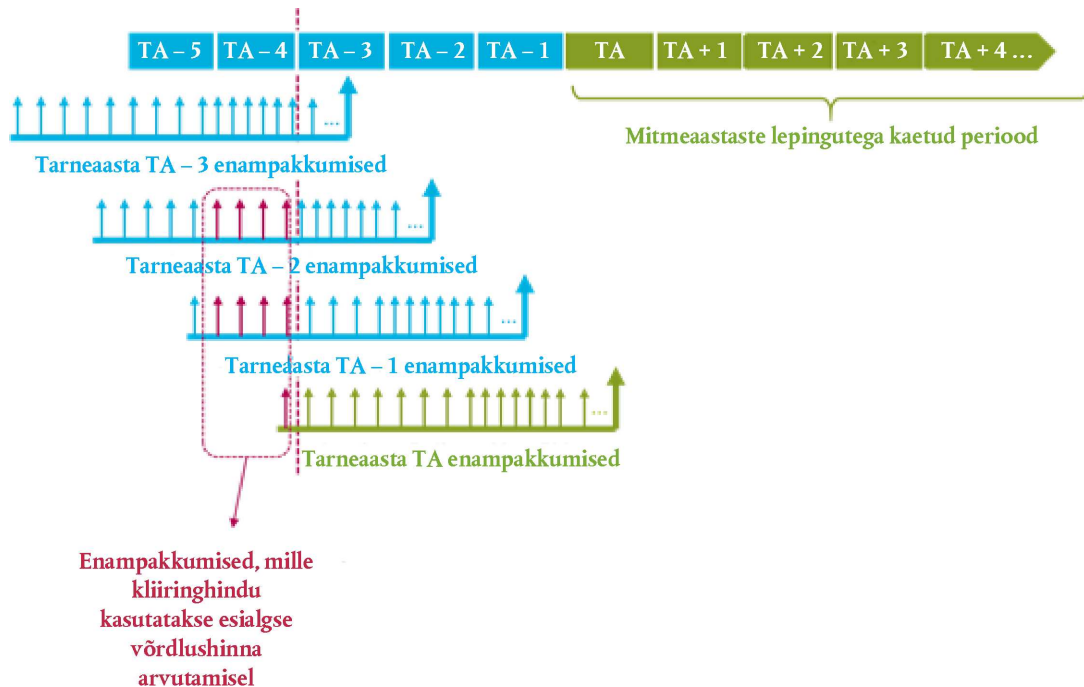
4.3.3.2. Prantsusmaa kommentaarid ja pakutud lahendused

Pikaajaliste lepingute puudumine

- (131) Kolmandatelt isikutelt saadud teabe kohaselt kohustuvad Prantsuse ametiasutused käivitama mehhanismi, mis hõlmab mitmeaastaste lepingute sõlmimist ja võimaldab soodustada investeerimist uutesse võimsustesse. Meede võib hõlmata kõiki uusi võimsusi, ⁽²⁵⁾ mille suhtes veel ei kohaldata mõnd toetusmehhanismi.
- (132) Selleks et võimaldada uute projektide jaoks piisavalt pikk käivitusaeg, korraldatakse võimsustagatiste esimene enampakkumine EPEXi platvormi abil aastal TA – 4. Võimalike uute võimsuste pakkujad peavad esitama oma pakkumised RTE-le aasta TA – 4 viimases kvartalis. Pakkumised peavad eeskätt sisaldama tagatiste hinna ja mahu ettepanekut.
- (133) Seejärel võrreldakse hindade konkurentsivõimelisust „esialgse võrdlushinnaga“, millest kõrgema hinnaga pakkumisi ei võeta arvesse. Esialgse võrdlushinna näol on tegemist võimsuse kaalutud hinnaga, ⁽²⁶⁾ mis tuleneb mitte üksnes tarneaasta TA jaoks aastal TA – 4 korraldatud enampakkumisest, vaid ka samal aastal tarneaastate TA – 2 ja TA – 1 jaoks korraldatud enampakkumisest, nagu on näidatud joonisel 6.

Joonis 6

Ettepanek esialgse võrdlushinna komponentide kohta

Allikas: Prantsuse ametiasutuste 9. septembri 2016. aasta kiri.

⁽²⁵⁾ Kohaldatavad kriteeriumid, mille eesmärk on eristada uutesse võimsustesse tehtavaid investeeringuid olemasolevate tootmisvahendite säilitamiseks või laiendamiseks tehtavatest investeeringutest, lisanduvad Prantsuse eeskirjades juba sätestatud põhimõtetele ning võimaldavad eristada „uusi võimsusi“ olemasolevate tootmisvahendite säilitamise või nende eluea pikendamise tagamiseks tehtavatest investeeringutest. Energeetiliselt üleminekut keskkonnahoidlikule majanduskasvule käsitleva seaduse nr 2015-992 alusel vastuvõetud energiaseadustiku artiklis L. 311-1 on sätestatud: „Võttes arvesse artikli L. 311-6 sätteid, peab kõikide uute elektrienergia tootmise seadmete käitamiseks olema haldusluba. Uute tootmisvahendite käesoleva artikli tähenduses käsitatakse ka kõiki seadmeid, mille nimivõimsus on suurenenud vähemalt 20 % võrra, samuti seadmeid, mille primaarenergia allikas on muutunud“.

⁽²⁶⁾ Kaalumise üksikasjad määravad kindlaks Prantsuse ametiasutused pärast turuosalistega konsulteerimist.

- (134) Esialgne võrdlushind ei ole seega turuosalistele eelnevalt teada ning kõnealune esialgne võrdlushind määratakse kindlaks turu andmete põhjal.
- (135) Lepingutega hõlmataivate mahtudega seoses kohaldavad Prantsuse ametiasutused nõudluskõverat, mis võimaldab piirata kõnealused mahud pakkumistega, mis on tegelikult pikaajaliselt konkurentsivõimelised. Nõudluskõvera koostab igal aastal RTE, selle peab heaks kiitma CRE ning see peab väljendama uue võimsuse mahtu tarbijaskonna jaoks. See võimaldab tagada, et mitmeaastaseid lepinguid hõlmav mehhanism avaldab reaalselt positiivset mõju tarbijaskonna jaoks.
- (136) Väljavalitud võimsuste kohta sõlmitakse hinnavaheleping, mille kestus on 7 aastat ja mille toime on võrreldav lisahüvitamisega („*feed-in premium*“), st pakkumishinna ja turu võrdlushinna erinevuse ulatuses makstakse hüvitist (kui turuhind on pakkumishinnast kõrgem) või esitatakse maksenõue (kui turuhind on pakkumishinnast madalam). Samas, selleks et innustada turuosalisi tegema pingutusi oma tulu suurendamiseks, ei nõuta seoses tagatiste müügiiga pakkumishinnast kõrgema hinnaga saadava tulu puhul investorilt erinevuse hüvitamist (müügihind – pakkumishind).
- (137) Prantsuse ametiasutused kavatsesid täiendavalt kehtestada ka keskkonnakaitsega seotud kriteeriume, mille abil eelistatakse vähese CO₂-heitega elektritootjaid, mis toimub järgmisel moel: i) samade tehniliste ja majanduslike näitajate puhul eelistatakse keskkonnasõbralikumaid pakkumisi ja ii) määratakse kindlaks heite piirmäär, mis on lubatud uute võimsuste eriomase raamistikuga hõlmataivate üksuste puhul. Keskkonnakaitsega seotud kriteeriumid, nagu kasvuhoonegaaside heite tase, määratakse kindlaks eeskirjadega, ning see võimaldab valida keskkonnakaitse tingimustele paremini vastavad pakkumised. Lisaks sellele peavad olemasolevad tootmisseedmed jätkuvalt vastama kehtivatele Prantsusmaa ja Euroopa keskkonnanäeskirjadele, millega seoses võib nende seadmete puhul tekkida vajadus uute investeeringute tegemiseks nõuetelevastavuse tagamiseks.
- (138) Prantsuse ametiasutused kohustuvad käivitama meetme võimsuste valikuks 2019. aastal, seega saavad valitud võimsused esimest korda tegelikult mehhanismis osaleda 2023. tarneaastal. Lisaks sellele kohustuvad nad alates 2019. aastast käivitama mitmeaastaste lepingute üleminekumeetme, mis võimaldab katta ajavahemiku 2020–2023. Näiteks tähendab see, et 2019. aastal käivitatakse „püsiv“ meede 2023. tarneaasta jaoks, samal ajal aga ka üleminekumeede tarneaastate 2020, 2021 ja 2022 jaoks.

Tarnijatel on keerukas teha pikaajalisi prognoose oma kliendibaasi muudatuste suhtes

- (139) Prantsuse ametiasutused leiavad, et RTE regulaarsed prognoosid peaksid tarnijaid piisavalt abistama selleks, et neil oleks võimalik paremini ette näha oma võimsuskohustuste lõplikku mahtu. Ametiasutused märgivad veel, et tarnijatel on võimalus vähemalt mehhanismi toimimise esimeste aastate jooksul oma võimsusi ilma kuludeta tasakaalustada kuni tarneaasta lõpuni.
- (140) Eelnevast sõltumata ja lisaks osutatud kaitsemeetmetele teevad Prantsuse ametiasutused ettepaneku lisada võimsuse tagamise mehhanismi eeskirjadesse sätteid alternatiivsete tarnijate abistamise kohta, mis on seotud nende võimsuse pakkumise kohustuse arvutamise ja praegu nähakse eeskirjadega ette, et RTE teatab igale tarnijale prognoositava kohustuse mahu aasta pärast tarneaasta lõppu ning lõpliku kohustuse mahu kaks aastat pärast tarneaasta lõppu. Lisaks sellele on RTE töötanud välja abistavad meetmed, mis võimaldavad teavitada ettevõtjaid nende kohustuse mahust enne nimetatud tähtaja saabumist. Prantsusmaa teeb ettepaneku muuta ametlikuks RTE kohustus abistada tarnijaid nende kohustuse mahu arvutamisel, tehes kättesaadavaks vahendid, mis võimaldavad alternatiivsetel tarnijatel paremini prognoosida nende kohustuste mahtu, ning lubades registreeritud teenuse kaudu tarnijatel neid vahendeid kasutada oma kohustuse mahu prognoosimiseks. Tarnijatel on samuti võimalus kasutada nõudmisel neid vahendeid väljaspool kõnealuseid eeskirjades sätestatud teenuseid.

Võimalik, et puuduvad tasakaalustamise stiimulid ettevõtjate jaoks enne tarneaasta algust

- (141) Lisaks sellele kohustuvad Prantsuse ametiasutused vaatama läbi tasakaalustamise tingimused, et innustada võimsuse pakkujaid taotlema sertifitseerimist võimalikult asjakohaselt. Konkreetsemalt, ettevõtjate suhtes kohaldatavad tasakaalustamisega seotud kulud arvutatakse lähtuvalt iga ettevõtja tasakaalustamise mahust:

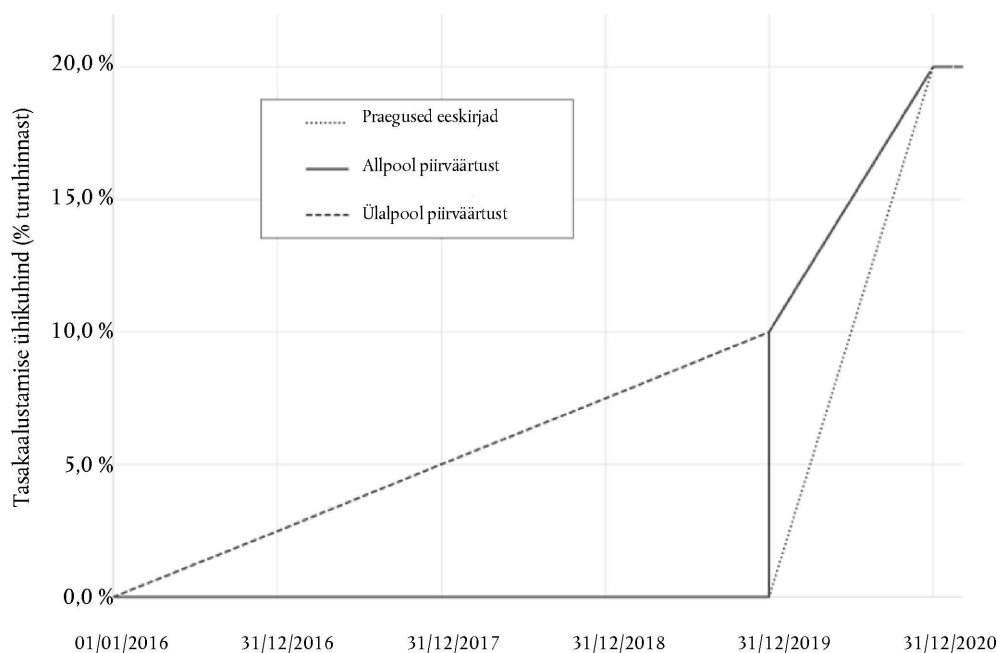
1) kui tasakaalustamisele vastav võimsus on väiksem kui 1 GW (absoluutväärtuste summa), on enne tarneaasta lõppu toimuv tasakaalustamine tasuta;

2) kui tasakaalustamisele vastav võimsus on suurem kui 1 GW (absoluutväärtuste summa), on enne tarneaasta lõppu toimuv tasakaalustamine tasuline.

(142) Tasakaalustamisega seotud kulude muutumine eri juhtudel on esitatud joonisel 7 (tarneaasta 2020), kusjuures ühiku hind on seda suurem, mida lähemal on tarneaasta lõpp.

Joonis 7

Tasakaalustamise raamistiku ettepanek aastaks 2020, k = 0,2

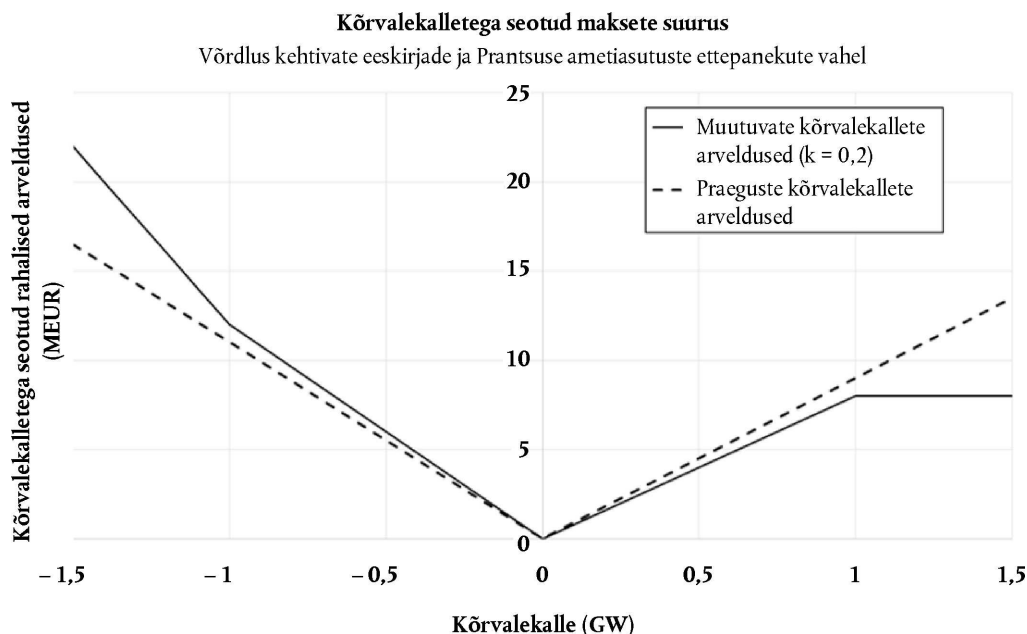
Allikas: Prantsuse ametiasutuste 9. septembri 2016. aasta kiri.

(143) Võimsust pakkuvad ettevõtjad peavad edaspidi tasakaalustamise teostama eeskirjades sätestatud lühikese tähtaja jooksul, kui ettevõttes toimuvad olulised sündmused (st sündmused, mis ei võimalda kasutada tootmisvahendeid, mille alusel kättesaadavuse prognoos tehti, nagu konserveerimine, lõplik sulgemine, kättesaadavuse pikaajalist vähenemist põhjustav avarii jms) ⁽²⁷⁾.

(144) Prantsuse ametiasutused teevad samuti ettepaneku muuta kõrvalekallete puhul tehtavate arvelduste mehhanismi, et saavutada olukord, kus turuosalisi hoitakse tagasi esitamast mis tahes hetkel andmeid positiivsete või negatiivsete kõrvalekallete kohta. Tasakaalustamise puhul kohaldatav stimuleerimiskoeffitsient „k“ muudetakse kaks korda suuremaks (22. jaanuari 2015. aasta otsusega määrati selle suurusseks 0,1, edaspidi hakkab see olema 0,2) ning seda suurendatakse veelgi negatiivsete kõrvalekallete puhul, mis ületavad piirväärtust 1 GW, samuti väheneb hüvitamise määr positiivsete kõrvalekallete puhul, mis ületavad piirväärtust 1 GW (piirväärtuse täpse taseme määravad ametiasutused kindlaks turult saadava tagasiside alusel, kuid see ei ületa igal juhul 1 GW). Need muudatused on näitlikult esitatud joonisel 8.

⁽²⁷⁾ Varem olid võimsuse pakkujad kohustatud üksnes teatama sündmustest, mis tõid kaasa enam kui 100 MW kõrvalekalde võrreldes nende võimsuse prognoosiga. Peamine erinevus seisneb selles, et ettevõtja sellise teatamisega ei pidanud kaasnema tasakaalustamist (ettevõtja võis tasakaalustamisega oodata või otsustada mitte tasakaalustada ja säilitada kõrvalekaldeid). Ainuke olukord, mille puhul tasakaalustamine oli kohustuslik, oli lõplik sulgemine. Lisaks sellele ei olnud see säte toodud mitte eeskirjades, vaid sertifitseerimis-lepingus; edaspidi sätestatakse see nüüd eeskirjades (kõrgema taseme reguleeriv tekst).

Joonis 8

Kõrvalekalletega seotud arveldust käsitlev ettepanek, piirväärtus 1 GW ja $k = 0,2$

Allikas: Prantsuse ametiasutuste 9. septembri 2016. aasta kiri.

Kõrvalekalletega seotud maksete piimäär ei vasta uue turule siseneja kuludele

- (145) Lisaks sellele kohustuvad Prantsuse ametiasutused suurendama järk-järgult reguleeritud hinda (mis on kõrvalekallete hinna piimäär ning mis mõjutab seega kaudselt võimsustagatiste hinda), kasutades järgmist ajakava:
- 1) 2017. aasta reguleeritud hind on 20 000 eurot/MW; eesmärk on saavutada, et ettevõtjad õpiksid tundma turu toimimist piiratud riski tingimustes, kuna meetme rakendamisega on jäänud hiljaks;
 - 2) 2018. ja 2019. aasta reguleeritud hind on 40 000 eurot/MW;
 - 3) alates 2020. aastast on reguleeritud hind 60 000 eurot/MW, mis võimaldab võimsuse tagamise mehhanismi abil edastada signaale täiendava võimsuse vajalikkuse kohta turul, mis peaks olema piisavalt välja arenenud.
- (146) Lisaks sellele kohustuvad Prantsuse ametiasutused tarneaastal 2021 ja järgnevatel aastatel ajakohastama reguleeritud hinda igal aastal, et viia see uue turule siseneja kuludele vastava väärtuseni, konkreetselt CCG tüüpi või avatud tsükliliga gaasielektrijaama kuludeni vastavalt põhivõrguettevõtja tehtud ja reguleeriva asutuse kinnitatud arvutustele. Selline ajakohastamine ei pea tingimata eeldama võimsuse tagamise mehhanismi eeskirjade täielikku läbivaatamist.
- (147) Selline ajakava võimaldab i) ühitada reguleeritud hinna võimaliku tõstmise meetme jõustumisega, millega nähakse ette uute võimsustega seotud mitmeaastased lepingud, ja ii) saada turul tegutsevatest ettevõtjatest samaaegselt teavet reguleeritud hinna tõstmise ning uute võimsustega seotud mitmeaastaste lepingute kasutuselevõtu kohta ⁽²⁸⁾.

⁽²⁸⁾ Euroopa Komisjoni talitused ja Prantsuse ametiasutused on võimsuse tagamise mehhanismi puudutava põhjaliku küsitluse käigus teostanud esimesed analüüsid rahastamisvajaduste kohta, mis on seotud uute investeerimisprojektidega CCG tüüpi elektrijaamadesse (lähtudes Landvisiau projekti finantsandmetest ja majandusalases erialakirjanduses toodud andmetest). Nendest analüüsist ilmneb, et tulumäär 60 000 eurot/MW/aasta kohta on samas suurusjärgus CCG tüüpi elektrijaamadesse tehtavate uute investeeringutega, samas võib osutada otstarbekaks projektide tootluse tagamiseks reguleeritud hinda tõsta. Olemasolevate finantsandmete põhjal on projektide tootlus tagatud üksnes tulumäära puhul, mis on väga lähedane näitajale 60 000 eurot/MW/aastas. Kõnealuste analüüsitud tulemusi tuleb arvesse võtta selleks, et teha võimalikult ajakohane otsus reguleeritud hinna tõstmise kohta ja tagada sellega, et reguleeritud hinna tase osutub kaitsemeetmeks tarbija jaoks ning ei kujuta samas endast takistust elektrienergia turule sisenemiseks.

- (148) Lisaks eespool ning menetluse algatamise otsuses öeldule on komisjon väljendanud Prantsuse ametiasutustega peetud arutelude käigus muret, et ARENHi ja energiaturu hinna vahe (*spread*) võib muutuda võimsuse hinna kaudseks ülempiiriks, võttes arvesse asjaolu, et ARENH hõlmab võimsustagatise.
- (149) Prantsuse ametiasutused andsid selle kohta järgmise vastuse:
- 1) ARENHiga seotud võimsustagatiste maht on kogu võimsuse turu mahuga võrreldes piisavalt väike, et mitte mõjutada teiste võimsustagatiste hinda, ja
 - 2) praegune hinnavahe on ligikaudu 10 eurot/MWh, mis vastab võimsuse hinnale 87 600 eurot/MW. Kuivõrd võimsuse reguleeritud hind on aastate 2017, 2018–2019 ja 2020 jaoks määratud kindlaks vastavalt 20 000 eurot/MW/aastas, 40 000 eurot/MW/aastas ja 60 000 eurot/MW/aastas, ei ole ARENHi näol praegu tegemist konkurentsivõimelise meetmega ⁽²⁹⁾.
- (150) Sellele vaatamata kohustuvad Prantsuse ametiasutused turu toimimise tulevase hindamise raames uurima võimalust väljendada rahaliselt ARENHi võimsusega seotud komponenti, ⁽³⁰⁾ et vältida võimalust, et ARENH häirib hindade vaba kujunemist võimsuse turul.

4.3.4. Komisjoni muud etteheited

- (151) Menetluse algatamise otsuse põhjenduses 182 märkis komisjon, et Prantsusmaa peab selgitama, miks ta ei võtnud arvesse teatud ettepanekuid, mis konkurentsiamet tegi 12. aprilli 2012. aasta teatises nr 12-A-09.
- (152) Prantsuse ametiasutused selgitasid, et võttes arvesse nende ettepanekuga hõlmatavaid muudatusi (st kohustades tootjaid deklareerima nende tootmisüksuste prognoositavat pakutavat võimsust kõnealuste tootmisvahendite varasema kättesaadavuse põhjal ja käivitades mehhanismi piiriüleste võimsuste otseseks osalemiseks), jääb üle vaid kaks konkurentsiameti ettepanekus sisalduvat muudatust, mida ei arvestatud:
- 1) näha ette, et ei sertifitseerita tootmisüksusi, mille kohta kehtib (pikendatav) ostukohustus, kuna nende tootmisüksuste toodetud elektrienergia tagasiostuhind katab juba nende tootmisüksuste kõiki kulusid, ja
 - 2) mitte nõuda, et alternatiivsed tarnijad peavad osalema üleminekuprojekti hanke rahastamises.
- (153) Esimese ettepaneku tagasilükkamise kohta selgitasid ametiasutused, et nad säilitasid ostukohustusega tootmisüksuste sertifitseerimise kohustuse, et säiliks võimsuse tagamise mehhanismi kogu turu hõlmav (*market-wide*) iseloom. Seevastu, selleks et vältida ostukohustusega tootmisüksuste hüvitiste kumuleerumist, otsustati, et kohustust omavad ostjad on vastutavad nende tootmisüksuste sertifitseerimise eest ning on nende üksustega seotud tagatiste omanikud, seejuures arvatakse kõnealuste võimsuste müügist saadav tulu maha ostjatele makstavast hüvitisest.
- (154) Teise tagasilükatud ettepaneku kohta selgitasid ametiasutused, et üleminekuprojektide puhul otsustati hankeid mitte korraldada, seega ei pea alternatiivsed tarnijad kandma mingeid kulusid. Samas kannavad nad kõnealuse meetmega seotud kulusid tulevikus, sest praegune varumeede kuulub tühistamisele ja asendatakse mitmeaastaseid lepinguid hõlmava meetmega pärast dekreediga muutmist.

4.4. Proportsionaalsus

4.4.1. Tarbimise ülehindamine

4.4.1.1. Huvitatud isikute märkused

- (155) Huvitatud kolmandate isikute märkused selle punkti kohta on esitatud eespool punktis 4.3.3.1.

⁽²⁹⁾ ARENHi ja turuhinna vahe ligikaudu 7 eurot/MWh vastab võimsuse hinnale ligikaudu 60 000 eurot/MW/aastas, st reguleeritud hinnale. Kui ARENHi hind on 42 eurot/MWh, peaks elektrienergia hind olema suurem kui 35 eurot/MWh või võrdne sellega, et ARENHi ja turuhinna vahe saaks olla võimsuse hinna kaudne maksimaalne väärtus. Kuid Prantsuse ametiasutuste väitel ei ole 2019. aasta perspektiivis forvardhinnad selles suurusjärgus.

⁽³⁰⁾ ARENHi võimsusega seotud komponendi rahaline väljendamine eeldab, et võimsuse hind arvatakse maha ARENHi energiakomponendi hinnast.

Prantsusmaa kommentaarid

- (156) Prantsusmaa kommentaarid sellele küsimusele on esitatud põhjenduses 139.
- (157) Sõltumata eespool osutatud kommentaaridest teevad ametiasutused ettepaneku panna RTE-le kohustus abistada alternatiivseid tarnijaid nende võimsuskohustuse arvutamisel, nagu on selgitatud põhjenduses 140.

*4.4.2. Läbipaistvuse puudumine võimsuse hinna kindlaksmääramisel**4.4.2.1. Huvitatud isikute märkused*

- (158) Suurem osa vastanutest (13) toob välja läbipaistvuse puudumise otsetehingute puhul, eeskätt, kui tegemist on kontsernisiseste tehingutega, samas leiab suurem osa neist huvitatud isikutest, et enamik tehingutest peaks toimuma sellisel kujul. Üks vastanutest rõhutas uuesti, et võimsuse tagamise tsentraliseeritud mehhanism võimaldaks selliseid probleeme vältida.
- (159) Üks turgu valitsev ettevõtja leiab, et mehhanism pakub praegusel kujul piisavalt tagatist selleks, et tagada tehingute (sealhulgas kontsernisiseste tehingute) läbipaistvus, tuues välja:
- 1) kohustuse pidada eraldi arvestust võimsustagatiste registris (üks konto võimsust pakkuvate ettevõtjate jaoks ja üks konto tarnijate jaoks) ning
 - 2) CRE läbipaistvuskohustuse ja CRE teostatava järelevalve sisetehingute üle.

4.4.2.2. Prantsusmaa kommentaarid

- (160) Prantsusmaa ametiasutused osutavad ka turgu valitseva ettevõtja nimetatud tagatistele (mis on esitatud põhjenduses 160). Ametiasutused märgivad samuti, et võttes arvesse tarnijate vajadust kohaneda oma klientidega, tuleb pidada asjakohaseks säilitada otsetehingute võimalus turuosaliste vahel, lisaks regulaarselt toimuvatele enampakkumistele. Pidevalt toimiv tehingute mehhanism tagaks sellise paindlikkuse ning tehingute ja hindade läbipaistvuse ning võimaldaks vähendada turuosaliste antava teabe ebaühtlust. Samas on osalemine sellises mehhanismis kulukas, eriti kehtib see väiksemate tarnijate puhul. Prantsuse ametiasutused teevad seetõttu ettepaneku säilitada otsetehingute võimalus lisaks reguleeritud turu toimimisele, kus kõikide tehingute hind tehakse avalikuks.
- (161) Ametiasutused teevad samuti ettepaneku näha ette täiendavad tagatised, et suurendada võimsusega tehtavate tehingute läbipaistvust ja esindavust.
- (162) Mehhanismi puhul nähakse ette, et EPEX Spoti rakendatava platvormi abil tehtavate enampakkumiste hinnad avalikustatakse. Selleks et tagada otsetehingute puhul läbipaistvus, mis on võrreldav läbirääkimisplatvormi omaga, teevad Prantsuse ametiasutused ettepaneku võimaldada kõikidele ettevõtjatele juurdepääs otsetehingute registri kõikidele (anonüümseks muudetud) tehingutele, tagades sellega tehingumahtude ja -hindade nähtavuse, säilitades samas tehinguosaliste anonüümisuse. Huvitatud ettevõtjad saavad sel juhul võtta selle teabe teadmiseks oma ostu- ja müügistrateegia kujundamisel korraldatavatel enampakkumistel.
- (163) Lisaks sellele muutuvad ka enampakkumised tõhusamaks. Prantsuse ametiasutused kohustasid suurendama enampakkumiste likviidsust, viies esimesele tarneaastale eelneva 4 aasta jooksul korraldatud enampakkumiste arvu 15ni, see hõlmab 1 uut enampakkumist aastal TA – 4, 4 aastal TA – 3, samuti 4 aastal TA – 2 ja 6 enampakkumist aastal TA – 1 (mehhanismi esialgse variandi puhul nägid Prantsuse ametiasutused ette vaid 10 enampakkumist, mis jagunesid tarneaastale eelneva 3 aasta peale.
- (164) Lisaks sellele kohustasid Prantsuse ametiasutused reguleeriva raamistiku kohaselt nõudma teatud võimsuse pakkujatelt, et nad pakuksid oma sertifikaate turul järgmise skeemi kohaselt:
- 1) aasta TA – 4: 25 % sertifitseeritud võimsusest;
 - 2) aasta TA – 3: maksimaalselt 25 % sertifitseeritud võimsusest ja 25 % müümata sertifikaatide mahust;

- 3) aasta TA – 2: maksimaalselt 25 % sertifitseeritud võimsusest ja 50 % müümata sertifikaatide mahust;
- 4) aasta TA – 1: maksimaalselt 25 % sertifitseeritud võimsusest ja 100 % müümata sertifikaatide mahust.

(165) Seda piirangut kohaldatakse sertifitseerimise eest vastutavate isikute suhtes, kellega seostatav võimsuse suurus ületab piirmäära 3 GW.

4.4.3. Teatud liiki võimsust pakkuvate ettevõtjate mehhanismist väljajätmine

(166) Kolmandate isikute märkused ja Prantsuse ametiisikute kommentaarid võimaliku diskrimineerimise kohta eri liiki tarbimiskajaga seotud ettevõtjate vahel on toodud punktis 4.3.1.

(167) Huvitatud isikute märkused ja Prantsuse ametiasutuste ettepanekud eeskätt piiriüleste võimsuste ja uute investeeringute väljajätmise kohta on toodud punktis 4.3.3.

4.4.4. EDFi turujõud

4.4.4.1. Võimsuse kinnihoidmise oht

Huvitatud isikute märkused

(168) Kolmveerand menetluse algatamise otsusele reageerinud ettevõtjatest osutavad konkreetselt ohule, mis on seotud võimsuse kinnihoidmisega Prantsusmaa mehhanismi raames.

(169) Üks Prantsusmaa tööstustarbijate ühing väljendas kartust, et EDFil on huvi püüda suurendada turu võrdlushinda ja müüa võimsuse ülejääk alles pärast tarneaasta lõppu, kuna:

- 1) sellisel juhul hüvitab trahvi, mida EDF maksab seoses kõrvalekallete arveldamisega, suures osas tulu, mida ettevõtte saab tänu suhteliselt kõrgele turu võrdlushinnale, ja
- 2) turu võrdlushinda kasutatakse võimsuse hinna arvutamiseks väga suure hulga tarbijate puhul, seega kanduvad need kulud tarbijatele üle.

(170) Üks alternatiivne tarnija märkis, et lisaks asjaolule, et korraldatud enampakkumised ei ole mehhanismi raames toimunud tehinguid silmas pidades väga esindavad (tarnijaid tuleks innustada tegema kahepoolseid tehinguid, et vältida rahalisi ettemakseid), tuleb ka asjaolu, et turu võrdlushinda ei mõjuta tarneaasta jooksul ja pärast selle lõppu tehtud tehingud, käsitada sellise tegurina, mis võib veelgi nõrgendada kõrvalekalletega seoses tehtavate maksete mehhanismi ennetava iseloomuga mõju ja suurendada omanike huvi kasutada võimsuste kinnipidamise strateegiaid.

(171) Selleks et innustada võimsust pakkuvaid ettevõtjaid võimsusi mitte kinni hoidma, teeb see alternatiivne tarnija ettepaneku võtta kolm korrigeerivat meetet:

- 1) vaadata läbi turu võrdlushinna arvutusmeetod;
- 2) tõhustada kõrvalekallete arveldamise mehhanismi ennetava iseloomuga mõju ja
- 3) lõpetada varumeetme (*fall back tender*) rakendamine, sest see võib ettevõtjaid innustada kasutama võimsuse kinnihoidmise strateegiat.

(172) Alternatiivsete tarnijate ja tootjate ühing AFIEG kritiseerib võimsuse kuluvaba tasakaalustamise võimalust enne tarneaasta algust, sest tema väitel võimaldab see spekuloida tuumaenergiat kasutavate tootmisvahendite kättesaadavusega ja luua sel viisil kunstlikult tootmisvõimsuste puudu- või ülejääke.

Prantsusmaa kommentaarid

(173) Võttes arvesse turuosaliste reageerimist menetluse algatamise otsusele, väljendavad Prantsuse ametiasutused soovi võetavat meetet täiustada, minimeerimaks turujõu kuritarvitamise ohtu.

- (174) Eeskätt kohustuvad nad panema võimsust pakkuvatele ettevõtjatele kohustuse sertifitseerida täpses mahus kõik olemasolevad võimsused ning on piiranud ettevõtjate sertifitseerimisvõimalused varasematele kontrollväärtustele lähedal olevate vahemikega (vt joonis 9). Kõiki kõrvalekaldeid kõnealustest vahemikest tuleb RTE-le ja reguleerivale asutusele põhjendada.

Joonis 9

Sertifitseerimisvahemikud

Allikas: Prantsuse ametiasutuste 9. septembri 2016. aasta kiri.

- (175) Lisaks sellele kohustuvad Prantsuse ametiasutused vaatama läbi tasakaalustamise tingimused, et innustada võimsuse pakkujaid taotlema sertifitseerimist võimalikult asjakohaselt. Nad peavad õigeks kohaldada karistusi kõikide kumuleeritud olulise suurusega tasakaalustamiste puhul (mis ületavad piirväärtust 1 GW; selle piirväärtuse täpse suuruse peavad kindlaks määrama ametiasutused turult saadava tagasiside alusel, kuid see ei ületa mingil juhul 1 GW), mis toimuvad enne tarneaastat. Karistuse määr, mis peaks tagama, et võimsust pakuvad ettevõtjad ei püüa pakutavat võimsust sertifitseerimisel ala- ega ülehinnata, peaks suurenema järkjärgult kuni kõrvalekalletega seotud maksete tegemise hetkeni. Võimsust pakuvad ettevõtjad peavad tasakaalustamise teostama samuti juhul, kui ettevõttes toimuvad sündmused, mis mõjutavad tootmisvahendite kättesaadavust (konserveerimine, lõplik sulgemine, kättesaadavuse pikaajalist vähenemist põhjustav avarii jms) võrreldes kättesaadavuse prognoosiga.
- (176) Prantsuse ametiasutused teevad samuti ettepaneku muuta kõrvalekallete puhul tehtavate arvelduste mehhanismi, et saavutada olukord, kus turuosalisi hoitakse tagasi esitamast mis tahes hetkel andmeid positiivsete või negatiivsete kõrvalekallete kohta. Tasakaalustamise puhul kohaldatav stimuleerimiskoeffitsient „k“ muudetakse kaks korda suuremaks ning seda suurendatakse veelgi negatiivsete kõrvalekallete puhul, mis ületavad piirväärtust 1 GW, samuti väheneb hüvitamise määr positiivsete kõrvalekallete puhul, mis ületavad piirväärtust 1 GW (piirväärtuse täpse taseme määravad ametiasutused kindlaks turult saadava tagasiside alusel, kuid see ei ületa mingil juhul 1 GW).
- (177) Vastusena ühe alternatiivse tarnija etteheitele, mille kohaselt varumeede võib innustada ettevõtjaid kasutama võimsuse kinnihoidmise strateegiat, kinnitavad Prantsuse ametiasutused, et see meede kuulub tühistamisele ja asendatakse mitmeaastaseid lepinguid hõlmava meetmega (mida on kirjeldatud käesoleva dokumendi põhjendustes 131–138).
- (178) Nagu on selgitatud käesoleva dokumendi põhjendustes 146–147, teevad Prantsuse ametiasutused ettepaneku suurendada hinnaerinevuste puhul makstava hüvitise maksimaalset suurust tõsise ohu korral varustuskindlusele (st juhul, kui üldine negatiivne kõrvalekalle on suurem kui 2 GW). Ettepaneku kohaselt suurendatakse seda ülemmäära (reguleeritud hinda) järkjärgult 20 000 eurot/MW 2017. aastal 40 000 euroni/MW 2018. ja 2019. aastal ja seejärel 60 000 euroni 2020. aastal. Alates tarneaastast 2021 ajakohastavad Prantsuse ametiasutused reguleeritud hinda igal aastal, et viia see uue turule siseneja kulude väärtuseni, konkreetselt CCG tüüpi ehk avatud tsükliga gaasielektriijaama kuludeni vastavalt põhivõrguettevõtja tehtud ja reguleeriva asutuse kinnitatud arvutustele.

4.4.5. Tagatiste kinnihoidmise oht

4.4.5.1. Huvitatud isikute märkused

- (179) Neli vastanut leiavad, et mehhanism võib põhjustada võimsustagatiste kinnihoidmist või vähemalt tagatiste turu vähest likviidsust.
- (180) Alternatiivsete tarnijate ja tootjate ühing AFIEG juhib tähelepanu asjaolule, et mehhanism, millega kohustatakse turuosalisi, kellel on võimsustagatiste ülejääk pärast tarneaasta lõppu (ja enne kõrvalekalletega seotud arvelduste tegemist), müüma kõnealused tagatised enampakumise korras, ei ole piisav selleks, et vältida tagatiste kinnihoidmist enne tarneaasta algust (ajavahemikul, mida võetakse arvesse turu võrdlushinna kindlaksmääramisel).

(181) Lisaks ettepanekutele, mis on seotud sooviga tõhustada stiimuleid olemaks tasakaalus enne tarneaasta algust (turu võrdlushinna arvutamise meetodika läbivaatamine ja kõrvalekalletega seotud makseid hõlmava mehhanismi ennetava toime tõhustamine), teevad vastanud isikud kaks ettepanekut võimsustagatistele juurdepääsu parandamiseks:

- 1) kohustada EDFi müüma teataval viisil edasi oma võimsustagatised (näiteks käsitledes teda „turutegijana“ ja kohaldades „tagatiste loovutamise kava“) või
- 2) täiustada ARENHi toimimist: a) kehtestades ARENHi võimsusega seotud mehhanismi. Selleks tuleb ARENHi jagada kaheks osaks: võimsusega seotud osa ja „energiaga“ seotud osa; kõikidel tarnijatel on õigus vabalt valida, kas kasutada sõltumatult üht kahest osast või samaaegselt mõlemat osa; ja/või b) suurendades ARENHi „energia“ osaga hõlmatava võimsuse kogust (1,15 tagatist 1 ARENHi MW kohta). Sellega seoses rõhutavad Prantsuse ametiasutused, et tarnijad on kohustatud tegema avaliku müügipakkumise kõikide tagatiste kohta, mis ületavad nende endi vajadusi. Nad leiavad, et see peaks võimaldama vältida võimalikke võimsustagatiste kinnihoidmisi. Lisaks sellele edastatakse ARENHi vahendusel osa turgu valitseva ettevõtja arvel olevatest tagatistest automaatselt alternatiivsetele tarnijatele ning reguleeriva asutuse ülesanne on veenduda, et võimalikku turujõudu ei kuritarvitata.

4.4.5.2. Prantsusmaa kommentaarid

(182) Väljendatud kartusi silmas pidades kohustuvad Prantsuse ametiasutused vaatama mehhanismi läbi ning panema võimsust pakkuvatele ettevõtjatele kohustuse pakkuda kõikidel enne tarneaasta algust korraldatud enampakkumistel teatud kindlaksmääratud minimaalses mahus võimsustagatise, nagu on selgitatud põhjendustes 165 ja 166. Lisaks sellele, nagu on selgitatud põhjenduses 164, korraldatakse täiendavaid enampakkumisi.

4.4.6. Oht, et kauaaegne turgu valitsev ettevõtja võib kasutada hinnakääre

4.4.6.1. Huvitatud isikute märkused

(183) Osutades konkurentsiameti 2012. aastal esitatud teatisele, väljendavad kaks vastanud isikut kartust, et turgu valitsev ettevõtja kasutab tootmis- ja turustamisharu vahelist ristsubsideerimist (st tagatiste müüki konkurentidele hinnaga, mis on ettevõtja enda tootmis- ja turustusharu vahel kasutatavast siirdehinnast kõrgem, mille tulemusel tõrjutakse konkurendid elektrienergiaga varustamise turult välja). Selline ristsubsideerimine võib vastanud isikute arvates tekitada „hinnakäärid“ sellise alternatiivse tarnija jaoks, kellel puuduvad oma tootmisvahendid, seoses millega on ta oma võimsuse pakkumise kohustuse täitmiseks sunnitud võimsustagatise ostma turu vahendusel.

4.4.6.2. Prantsusmaa kommentaarid

(184) Seoses võimalusega tõrjuda konkurente turult välja hinnapoliitika abil (kasumimarginaali vähendamine, hinnakäärid, moonutatud hinnad), meenutasid Prantsuse ametiasutused, et selliste konkurentsi kahjustavate meetodite kasutamist kontrollib juba konkurentsiamet, kes määrab ka vastavaid karistusi.

(185) Hõlbustamiseks selliste meetodite kasutamise avastamist, tõhustavad ametiasutused siiski eeskirju, mis kohustavad vertikaalselt integreeritud ettevõtjaid teatama energia reguleerimiskomisjonile meetodist, mida nad kasutavad selleks, et võtta esitatud pakkumiste puhul arvesse võimsustagatiste hinda.

(186) Ametiasutused määravad eeskirjades ühtlasi selgemalt kindlaks nõude, et vertikaalselt integreeritud ettevõtjatel on kohustus deklareerida hind kõikide võimsustagatistega toimunud sisetehingute puhul. Sellega täidetakse õigusaktides olev lünk, mis võimaldab tagatiste tasuta üleandmist.

(187) Prantsuse ametiasutused kohustusid samuti andma turul tegutsevatele ettevõtjatele täieliku juurdepääsu võimsustagatiste registrile, milles registreeritakse otsetehingud, tagades seejuures tehinguosaliste anonüümsuse.

4.5. Konkurentsile ja kaubandusele avalduva negatiivse mõju vältimine

4.5.1. Uute tootmisvõimsuste turule sisenemise tõkked

(188) Kolmandate isikute märkused ja Prantsuse ametiasutuste kommentaarid ning väljapakutud lahendused uute tootmisvõimsuste osalemise kohta Prantsusmaa võimsuse tagamise mehhanismis on toodud punktis 4.3.3.

- (189) Oma vastuses 17. detsembri 2015. aasta menetluse algatamise otsusele märkisid Prantsuse ametiasutused, et ettepanekuga hõlmatud mehhanism ei ole tingimata nähtud ette selleks, et tekitada hulgaliselt uusi investeeringuid, millega suureneb võimsuse kogumaht, vaid pigem selleks, et tagada vajaliku võimsuse kättesaadavus näiteks talvise külmalaine korral.
- (190) Samas tunnistavad Prantsuse ametiasutused, et mehhanism peaks võimaldama uutel tootmisvõimsustel konkureerida olemasoleva tootmisvõimsusega ning peavad vajalikuks uute turule sisenejate jaoks stabiilsema raamistiku loomist, mis toetaks sellist konkureerimist. Kõnealuse probleemi lahendamiseks tehtud ettepanek hõlmab kaht uut tegurit.
- 1) Nagu on kirjeldatud põhjendustes 146–148, tõstetakse reguleeritud hinda aja jooksul järk-järgult 20 000 eurot/MW 2017. aastal 40 000 euroni/MW 2018. ja 2019. aastal ja seejärel 60 000 euroni 2020. aastal. Alates tarneaastast (TA) 2021 ajakohastavad Prantsuse ametiasutused seda reguleeritud hinda igal aastal, et viia see uue turule siseneja kulude väärtuseni, konkreetset CCG tüüpi ehk avatud tsükliga gaasielektrijaama kuludeni vastavalt põhivõrguettevõtja tehtud ja reguleeriva asutuse kinnitatud arvutustele; ja
 - 2) uute tootmisvõimsuste jaoks erilise mitmeaastaste hinnavahelepingute süsteemi käivitamine, nagu on kirjeldatud põhjendustes 131–138.

4.5.2. Kaudse tarbimiskaja ja otsese tarbimiskaja vaheline diskrimineerimine

- (191) Kolmandate huvitatud isikute märkused ja Prantsuse ametiisikute kommentaarid selle punkti kohta on toodud punktis 4.3.1.

4.5.3. Välismaise võimsuse otsene osalemine

- (192) Kolmandate huvitatud isikute märkused ja Prantsuse ametiisikute kommentaarid ning pakutud lahendused välismaise võimsuse otsese osalemise kohta on toodud punktis 4.3.2.
- (193) Nagu on märgitud põhjendustes 119–125, on Prantsuse ametiasutused vastuseks komisjoni ja kolmandate isikute väljendatud murele pakkunud välja hübriidlahenduse, millega nähakse ette ühenduslubade väljastamine, mis võimaldavad lõppkokkuvõttes Prantsusmaaga ühist piiri omavates liikmesriikides asuval tootmisvõimsusel ja tarbimiskajal mehhanismis osaleda. Nende väitel vastab selline lahendus aluspõhimõtetele, mis on sõnastatud Euroopa Komisjoni võimsuse tagamise mehhanismide sektoripõhisele uuringule lisatud talituse töödokumendi 2. lisas.

4.5.4. Turgu valitseva pikaajalise ettevõtja ning tema praeguste ja võimalike konkurentide jaoks kättesaadava teabe ebäühtlus

4.5.4.1. Tarnijatel on keerukas teha pikaajalisi prognoose oma kliendibaasi muudatuste suhtes

Huvitatud isikute märkused

- (194) Huvitatud kolmandate isikute märkused selle punkti kohta on esitatud eespool punktis 4.3.3.1.

Prantsusmaa kommentaarid

- (195) Prantsusmaa kommentaarid selle punkti kohta on esitatud eespool põhjenduses 139.
- (196) Nagu on selgitatud põhjenduses 140, puudutab Prantsuse ametiasutuste viimane ettepanek tarnijate abistamist, et võimaldada neil paremini hinnata oma tulevast kliendiportfelli, kusjuures see abistamise nõue sätestatakse sõnaselgelt eeskirjade raamistikus.

4.5.4.2. Läbipaistvuse puudumine võimsuse hinna kindlaksmääramisel

Huvitatud isikute märkused

- (197) Huvitatud kolmandate isikute märkused selle punkti kohta on esitatud eespool põhjendustes 159–160.

Prantsusmaa kommentaarid

- (198) Nagu on selgitatud punktis 4.4.2, hõlmab viimane ettepanek nõuet tagada tarnijatele paindlikud tingimused, võimaldades otsetehingute sooritamist ning säilitades samal ajal otsetehingute teostamise platvormi likviidsuse ja nende tehingute läbipaistvuse.

5. MEETME HINDAMINE**5.1. Riigiabi olemasolu Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses**

- (199) Komisjon on menetluse algatamise otsuse põhjenduses 143 juba järeldanud, et kõnealuse mehhanismi näol on tegemist riigiabiga ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses

5.1.1. Riigiga seostatavus ja rahastamine riigi ressurssidest

- (200) Riigi ressursside kasutamise kohta Prantsusmaa võimsuse tagamise mehhanismis tuleb märkida, et Prantsuse ametiasutused annavad võimsustagatise ettevõtjatele tasuta. Samal ajal kujundavad nad välja nende tagatiste turu, pannes elektritootjatele kvoodiga seonduva kohustuse, sidudes kvoodid nende klientide nõudluse tippaegadega. Nii loovad nad sertifikaatide järele nõudluse ja sellele vastava väärtuse. Lisaks väljastab riik sertifikaadi tasuta, teenimata riigile tulu. Selle asemel võiks sertifikaate võimsuse kasutajatele müüa või panna need enampakkumisele.
- (201) Ei Prantsuse ametiasutused ega kolmandad isikud ei ole esitanud väiteid, mis seaksid selle analüüsi kahtluse alla.
- (202) Seevastu on komisjon vahepeal võtnud vastu otsuse, milles kinnitatakse, et taastuvatest energiaallikatest energiat tootvate seadmete sertifikaatide abil toetamise süsteemi näol on tegemist riigiabiga ⁽³¹⁾. Tuleb märkida, et sel juhul ei olnud kõnealuste roheliste sertifikaatide jaoks tagatud mingit minimaalset hinda.
- (203) Lisaks sellele ei saa pidada õigeks eristada vaadeldavat juhtumit Rumeenia roheliste sertifikaatide juhtumist, tuues põhjenduseks, et Prantsusmaa mehhanismi puhul on võimalik valida, kas suunata võimsustagatiste omandamise kulud edasi tarbijale või mitte. Seejuures peavad vähemalt reguleeritud müügihinnad hõlmama võimsustagatiste hinda vastavalt energiaseadustiku regulatiivosa kodifitseerimist käsitleva 30. detsembri 2015. aasta dekreeidi nr 2015-1823 artikli R 337–19 sätetele. Lisaks sellele kinnitasid Prantsuse ametiasutused, et turuhind (mida kasutatakse kõrvalekalletega seotud arveldamisel) peab võrduma eri enampakkumiste puhul kasutatud hindade keskmise väärtusega (ja selle puhul ei saa seega võtta arvesse otsetehingute hindu), nimelt selleks, et tagada turuhinna ülekantavus. Turuhinna ülekantavus tähendab võimalust kanda turuhind üle tarnijate ja klientide vahel sõlmitavatesse müügilepingutesse, mis on Prantsuse ametiasutuste väitel soovitatav meetod suure osa ettevõtjate puhul. See näitab, et suur osa tarnijaist või isegi kõik tarnijad suunavad võimsustagatiste ostuga tekkivad kulud edasi oma klientidele.
- (204) Lisaks sellele nägid Prantsuse ametiasutused võimsuse tagamise mehhanismi esialgses variandis ette „piiramismeeetme“, st pakkumismenetluse, mis pakkus riiklike ametiasutuste jaoks taandumisvõimalust juhul, kui uue võimsuse vajaduse korral ei ole võimsuse turg selle tekitamiseks piisavalt innustav. Selline võimalus riigi otseseks sekkumiseks turu toimimisse kinnitab veel kord, et võimsuse tagamise mehhanismi tuleb käsitada riigiabina.
- (205) Lisaks sellele tuleb teatud muudatusi, mida Prantsusmaa tegi võimsuse tagamise mehhanismis pärast seda, kui huvitatud isikud esitasid oma märkused komisjoni menetluse algatamise otsuses väljendatud kahtluse kohta, käsitada samuti riigiabina. See kehtib mitmeaastaste lepingute kohta, mille puhul riik tagab teatud võimsusega seotud tulu mehhanismist kasu saavatele isikutele 7 aasta jooksul. Selle mehhanismi puhul on riigil esmatähtis roll: riik teeb RTE-le ülesandeks sõlmida uute võimsustega seotud lepingud, kui kõnealused võimsused on konkurentsivõimelised, ning nende lepingute alusel saavad uute võimsuste pakkujad kindlustunde, et neile makstakse 7 aasta jooksul võimsuse eest kindlaksmääratud hinda.

⁽³¹⁾ SA.37345 (2015/NN) – Polski system zielonych certyfikatów wspierający odnawialne źródła energii oraz zmniejszenie obciążen wynikających z obowiązku certyfikowanego dla odbiorców energochłonnych (Poola päritolusertifikaatide süsteem taastuvate energiaallikate toetamiseks ja nende sertifitseerimisest tuleneva koormuse vähendamiseks energia suurtarbijate jaoks).

5.1.2. Valikuline eelis

- (206) Seoses EDFi ja ühe peamiselt Prantsusmaal hulгимүүgi sektoris tegutseva ettevõtja esitatud väitega, mille kohaselt mehhanismi näol on tegemist avaliku teenuse osutamise, kuna võimsuse eest makstav hüvitis on tasu võimsust pakkuvate ettevõtjate osutatud teenuse eest, leiab komisjon, et seda väidet on juba käsitletud menetluse algatamise otsuses. Siis leidis komisjon, et teenust ei saa osutada ega selle väärtust kindlaks määrata turul. Selleks et määrata kindlaks kättesaadavuse võimaldamise väärtus, pidid Prantsuse ametiasutused käivitama turu, pannes elektrienergia turul tegutsevatele ettevõtjatele kättesaadavuse kohustuse ning kohustuse hankida võimsustagatise. Tänu selle võimsuse turu käivitamisele saavad võimsust pakkuvad ettevõtjad kasutada reserve, mida nad ilma selleta ei oleks saanud kasutada, ning nad saavad seeläbi eelise, mida nad ei oleks saanud juhul, kui ametiasutused ei oleks kõnealust turu käivitanud.
- (207) Ka EDFi ja veel ühe vertikaalselt integreeritud elektri-ettevõtja väidet, mille kohaselt võimsuse tagamise mehhanismiga ei anta võimsust pakkuvatele ettevõtjatele valikulist eelist, kuna mehhanismiga seotud erinevad pooled on samas faktilises ja õiguslikus olukorras ning nende suhtes kohaldatakse täiesti võrdset suhtumist, on kõnealusel menetluse algatamise otsuses juba käsitletud. Tuleb meenutada, et komisjon leiab, et tegemist on valikulise meetmega, kuna mehhanismiga antakse abi võimsust pakkuvatele ettevõtjatele ja mitte teistele majandussektoritele.
- (208) Kuivõrd Prantsusmaa ei ole esitanud täiendavaid väiteid, jääb komisjon kindlaks oma hinnangule ja järeldustele, mis on toodud menetluse algatamise otsuses (millele osutatakse käesolevas otsuses) ja mille kohaselt antakse võimsust pakkuvatele ettevõtjatele mehhanismiga valikuline eelis.

5.1.3. Mõju konkurentsile ja liikmesriikidevahelisele kaubandusele

- (209) Prantsuse ametiasutused kordasid oma väiteid, mille kohaselt võimsuse tagamise mehhanism ei mõjuta elektrienergia turu, mida komisjon võttis arvesse menetluse algatamise otsuses. Tuleb meenutada, et komisjon leidis, et mehhanism võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ja kahjustada konkurentsi, kuna Prantsusmaa võimsust pakkuvad ettevõtjad saavad eelise, mida nende välisriikides asuvad konkurendid ei saa, kuivõrd neil ei ole õigust osaleda Prantsusmaa võimsuste turul.
- (210) Tuleb märkida, et üks Prantsusmaa ettepanekuga hõlmatavatel lahendustel on nimelt seotud piiriülese võimsuse otsese osalemise võimaldamisega Prantsusmaa mehhanismis. See osalus on samas piiratud Prantsusmaa ja tema naaberriikide kasuliku ülekandevõimsusega (st võimsusega pärast maksuvabastuse tegurite kohaldamist). Lisaks sellele ei ole tagatud, et kõnealused piiriülased võimsused saavad teenuse osutamise eest hüvitatud samas ulatuses kui Prantsusmaa võimsused, kuna Prantsusmaa mehhanismis osalemine tekitab täiendavaid kulusid, mis tulenevad ühenduslubade hankimisest ja väljaostmisest.
- (211) Eelnevalt tuleneb, et komisjoni menetluse algatamise otsuses antud hinnang ja tehtud järeldused (millele osutatakse käesolevas otsuses), mille kohaselt Prantsusmaa võimsust pakkuvatele ettevõtjatele võimsuspõhise hüvitamisega antav eelis võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ja kahjustada konkurentsi, on leidnud kinnitust.

5.1.4. Järeldus riigiabi olemasolu kohta

- (212) Eespool toodud põhjendusest lähtudes leiab komisjon jätkuvalt, et Prantsusmaa kohaldatud mehhanismi näol on tegemist riigiabiga ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

5.2. Abi seaduslikkus

- (213) Alustades 1. aprillist 2015 esimest võimsuse tarnijate sertifitseerimise protsessi, hakkasid Prantsuse ametiasutused toetusesaajatele andma immateriaalset vara. Seetõttu on komisjon seisukohal, et Prantsuse ametiasutused on asunud kõnealust abimeedet kohaldama ELi toimimise lepingu artikli 108 lõike 3 tähenduses.
- (214) Lisaks sellele ei liikanud Prantsuse ametiasutused pärast menetluse algatamise otsuse tegemist edasi võimsustagatistega seotud tehingute sooritamist.

- (215) Võttes arvesse asjaolu, et komisjon ei teinud meetme kohta lõplikku otsust enne kuupäeva, mil Prantsuse ametiasutused alustasid mehhanismi rakendamist, rikkus Prantsusmaa talle Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõike 3 sätetega pandud kohustust.

5.3. Kokkusobivus siseturuga

- (216) Et hinnata, kas abimeedet saab pidada siseturuga kokkusobivaks, analüüsib komisjon üldiselt, kas meetme võtmine tagab selle, et abimeetme positiivne mõju ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamisele kaalub üles võimalikud negatiivsed mõjud kaubandusele ja konkurentsile.
- (217) Meetme põhieesmärk on elektrienergia varustuskindluse tagamine. Seetõttu analüüsis komisjon meetme võimsuse asjakohasuse tagamiseks antavat abi käsitlevate keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste (aastateks 2014–2020) punkti 3.9 alusel.
- (218) Käesolevas otsuses esitatav komisjoni analüüs piirub üksnes nende punktidega, mille kohta komisjon väljendas kahtlusi menetluse algatamise otsuses.

5.3.1. Ühist huvi pakkuv eesmärk ja vajalikkus

5.3.1.1. Varustuskindlus

- (219) Nagu on öeldud menetluse algatamise otsuse põhjenduses 149, selgitas Prantsusmaa, et juba mitme aasta jooksul on riigi elektrienergia tarbimise tippnõudlus suurenenud (2001. aastal 79 590 MW, 2012. aastal 102 100 MW), samas kui keskmine elektrienergia nõudlus on jäänud samaks. See on väidetavalt väga suures osas tingitud Prantsusmaa elektrisüsteemi sõltuvusest temperatuurist ja elektrikütte suurest osatähtsusest elu- ja teenindushoonete puhul.
- (220) Lisaks sellele on tippkoormuse vajadusi rahuldavad tootmisvahendid (eeskätt gaasielektriijaamad) Prantsusmaa väärtel muutunud viimaste aastate kestel mitmetel põhjustel vähem konkurentsivõimeliseks (vt põhjendus 45). Sellele vaatamata on need elektriijaamad, eeskätt tarbimise tippkoormuse vajadusi rahuldavad elektriijaamad vajalikud selleks, et katta punktis 5.3.1.1 kirjeldatud tipptarbimise aja nõudlust. Samas tingib selliste hetkede harv esinemine ja nende prognoosimatus olukorra, mille puhul turul tegutsevad ettevõtjad ei ole huvitatud uutesse võimsustesse investimisest.
- (221) Neil põhjustel, mida kinnitavad ka põhjenduses 105 toodud RTE tehtud arvutused, võib Prantsusmaa keskmine elektrienergia puudujäägi kriteerium (3 tundi aastas) osutuda külmalaine puhul (mis esineb Prantsusmaal keskmiselt iga 10 aasta tagant) ebapiisavaks.
- (222) Prantsusmaa näitas, osutades menetluse algatamise otsuse põhjendusele 154, et RTE tehtud asjakohasuse uuringud olid uuemad ja üksikasjalikumad kui endised ENTSO-E deterministlikud uuringud. RTE uuringutes võetakse näiteks arvesse teatud olemasolevate elektriijaamade halba seisukorda ning ohtu, et need jaamad võidakse sulgeda („soojuselektriijaamade väikese osakaaluga“ stsenaarium, vt joonis 3). Neil põhjustel võivad RTE vanemate asjakohasuse uuringute tulemused erineda ENTSO-E tehtud uuringute tulemustest.
- (223) Seda silmas pidades võttis Prantsusmaa arvesse ka 2016. aastal ENTSO-E avaldatud uuringut *Mid-Term Adequacy Forecast*, mille näol on tegemist esimese tõenäosuslikule meetodile tugineva uuringuga (vt põhjendus 100). 2020. aasta andmete põhjal on Prantsusmaa elektrienergia puudujäägi prognoositav aeg veidike lühem riigiasutuste kindlaksmääratud varustuskindluse eesmärgist. Seda tulemust ei kinnita aga uuring, mis tehti GRARE meetodi abil, mille puhul kasutati kõige enam Monte-Carlo simulatsioone (2 100) ja mille põhjal Prantsusmaa prognoositav elektrienergia puudujäägi aeg jääb vahemikku 5–20 tundi (P95). Lisaks sellele tuleb märkida, et kõik 2020. aasta kohta tehtud uuringud lähtuvad järgmistest eeldustest: i) konserveeritud elektriijaamade võimsuse täielik kättesaadavus, mis on ENTSO-E uuringu põhjal optimistlik eeldus ja ii) Prantsusmaa võimsuse tagamise mehhanismi rakendatakse aastatel 2017–2020. Eelnevast võib järeldada, et ENTSO-E uuemad uuringud ei ole vastuolus Prantsuse ametiasutuste järeldustega mehhanismi vajalikkuse kohta ning isegi kinnitavad neid järeldusi.

- (224) RTE uuringud võimaldavad samuti arvesse võtta uuemaid andmeid tarbimise tippkoormuse kohta ja sellest tulenevalt komisjoni menetluse algatamise otsuse põhjenduses 163 nõutud tarbimiskaja suurendamiseks võetud alternatiivsete meetmete mõju kohta. Neist uuringutest ilmneb ühemõtteliselt, et Prantsusmaal kindlaksmääratud elektrienergia puudujäägi maksimaalne tase võib riigi sekkumise puudumise korral järgnevatel aastatel jooksul saada ületatud.
- (225) Ka suurem osa huvitatud isikuid jagab seisukohta, et Prantsusmaal tuleb (ja seejuures kiireloomuliselt) rakendada võimsuse tagamise mehhanism. Mõned huvitatud isikud esitasid oma finantskavad, et näidata puuduva raha (*missing money*) probleemi Prantsusmaal, vastupidiselt sellele, mis nähtus konkurentsiameti 2012. aasta teatisest (viidatud menetluse algatamise otsuse põhjenduses 158).
- (226) Vastab tõele, et RTE 2015 aasta prognoosis tehtud võimsuse asjakohasuse analüüsi tulemused olid optimistlikumad kui 2014 aasta omad (sel aastal jõustus võimsuse tagamise mehhanism), kuid Prantsusmaa selgitas, et see paranemine oli tingitud mehhanismi käivitamisega antud signalist (tänu mehhanismi rakendamisele loobusid teatud elektrijaamad sulgemiskavadest).
- (227) Lisaks sellele, kuigi Prantsusmaa ei vaidlustanud väidet, et riigis on praegu olemas liigsed tootmisvõimsused, ei välista see asjaolu samas võimalust, et varustuskindlus võib olla ohustatud järgnevatel aastatel jooksul, eeskätt juhul, kui suur osa kahjumis olevatest elektrijaamadest peaks tegevuse lõpetama. RTE uuringute tulemused kinnitavad puuduva raha probleemi olemasolu ja näitavad, et elektrijaamade sulgemise oht on reaalne, nagu on osutatud ka põhjendustes 43, 44 ja 46.

5.3.1.2. Komisjoni muud etteheited

- (228) Seoses ettepanekuga kohaldada võrkude kasutamise jaoks hindu, mis on diferentseeritud aastaaegade, nädalapäevade ja kellaaegade lõikes, kinnitas Prantsusmaa, et TURPE on juba pikemat aega kellaajaliselt ja hooajaliselt diferentseeritud.
- (229) Prantsusmaa selgitas vastavalt komisjoni menetluse algatamise otsuse põhjenduses 153 esitatud nõudele rahuldavalt ka taastuvaid energiaallikaid kasutavate elektrijaamade maksuvabastuse (*derating*) tegureid. Mis puutub taastuvaid energiaallikaid kasutavate elektrijaamade varustuskindluse tagamisse antavasse panusesse, siis tunduvad need tegurid pigem optimistlikena ega anna seega enam alust olemasoleva võimsuse alahindamisega seotud kahtlustele. Igal juhul on taastuvaid energiaallikaid kasutavatel elektrijaamadel võimalik kasutada üldist korraldust, mis põhineb kontrollitud enesertifitseerimisel.

5.3.1.3. Järeldus üldist huvi pakkuva eesmärgi ja meetme vajalikkuse kohta

- (230) Eespool toodud põhjustel leiab komisjon, et mehhanism, mis teenib elektrienergia varustuskindluse tagamisega seotud ühist huvi pakkuvat eesmärki, on Prantsusmaale vajalik. Ühtlasi ei ole see vastuolus keskkonnakaitset ja energiat käsitlevates riigiabi suunistes seatud eesmärgiga, mille kohaselt tuleb järk-järgult kaotada looduskeskkonda kahjustavad toetused, näiteks soodustades nõudluse juhtimist (232), suurendades ülekandevõimsust (194), kaasates mehhanismi taastuvatest energiaallikatest saadava energia (230) ja eelistades vähese CO₂-heittega ettevõtjaid (137).

5.3.2. Abimeetme asjakohasus

5.3.2.1. Eri tarbimiskaja liikide vaheline diskrimineerimine

- (231) Prantsusmaa ei eita kohtlemise erinevust niinimetatud otsese ja kaudse tarbimiskaja puhul. Ta kinnitab vastupidi, et erinevad tingimused on vajalikud nimelt selleks, et võimaldada mõlemat liiki võimsusel võrdsetel alustel mehhanismis osaleda. Prantsusmaa pidi leidma sobiva tasakaalu kaht liiki võimsuse vastavalt aktiveerimiskohustuse ja kättesaadavaks tegemise vahel, piiramata seejuures olulisel määral võimalusi mehhanismis osalemiseks.
- (232) Nõustudes Prantsusmaaga, leiab komisjon eeskätt, et tuleb pidada sidusaks, et päevade arv, mille kestel kohaldatakse kaudse tarbimiskaja kohustust (TK1 päevad) on väiksem kui päevade arv, mille kestel otsese tarbimiskajaga seotud energiavahendaja võimsus peab olema kättesaadav, kuna kaudse tarbimiskaja eest nõutav hüvitis on suurem (aktiveerimine *versus* kättesaadavaks tegemine).

- (233) Komisjon nõustub sellega, et TK2 tundide arv peab olema eesmärgipärane, et mitte jätta mehhanismist välja otsese tarbimiskaja võimsust ning mitte piirata selle võimsuse osalemist enamal määral kui vajalik.
- (234) Nagu on selgitatud põhjendustes 111–115, tegi RTE põhjaliku uuringu TK1 ja TK2 tundide arvu kindlaksmääramiseks, võttes kõnealuste tundide arvu aluseks mõju, mida see tarbimiskaja võib avaldada elektrienergia puudujäägi katmisel. Uuringu tulemustest ilmneb, et igal aastal langeb 94 % elektrienergia puudujäägi tundidest kõige suurema tarbimismahuga perioodi 100-le tunnile (seetõttu hõlmab TK1 periood 100–150 kõige suurema tarbimismahuga tundi) ning et 99 % puudujäägiga tundidest jääb 300 kõige suurema tarbimismahuga tundide hulka (seetõttu hõlmab TK2 periood 100–300 kõige suurema tarbimismahuga tundi) ⁽³²⁾.
- (235) Seejuures ei ole teatud kolmandate isikute esitatud väide, mille kohaselt võib otsese tarbimiskaja võimsust aktiveerida üksnes külmalaine korral (st keskmiselt üks kord kümne aasta jooksul), meie arvates põhjendatud, sest kõik võimsused aktiveeritakse realselt vähemalt üks kord tarneaasta jooksul kontrollimise eesmärgil.
- (236) Neil põhjustel leiab komisjon, et Prantsusmaa on leidnud asjakohase tasakaalu tarbimiskajaga seotud võimsusi hõlmavate eri kohustuste vahel, piiramata seejuures ülemääraselt nende võimsuste mehhanismis osalemise võimalusi. Komisjon võtab teadmiseks Prantsusmaa ettepaneku hinnata tulevikus TK1 ja TK2 perioodide vahetõrget ning seda vajadusel muuta.
- (237) Seega on meede piisavalt paindlik ja avaldab soodsat innustavat ja asjakohast mõju eri tüüpi tarbimiskajaga seotud ettevõtjatele, nagu on nõutud keskkonnakaitset ja energiat käsitlevate riigiabi suuniste punktis 226.

5.3.2.2. Piiriülese võimsuse välistamine

- (238) Selleks et hajutada komisjoni kahtlusi selles küsimuses, on Prantsuse ametiasutused pakkunud välja mehhanismi, mis võimaldab piiriülesel tootmisvõimsusel ja tarbimiskajal Prantsusmaal mehhanismis otseselt osaleda. Selle ettepaneku rakendamise tingimus on koostöölepingute sõlmimine nende piiriüleste riikide põhivõrguettevõtjatega, kus osalevad võimsused asuvad. Selleks et vältida kaudselt osaleva piiriülese võimsuse kasutamist selles mehhanismis ilma vastava koostöölepingu sõlmimiseta, tegid Prantsuse ametiasutused ettepaneku asjaomaste võrkudevaheliste ühenduste sertifitseerimise kohta, nii et need saavad mehhanismis otseselt osaleda ⁽³³⁾.
- (239) Prantsusmaa pakutud lahendus, mida on kirjeldatud käesoleva otsuse põhjendustes 119–124, on seega kooskõlas keskkonnakaitset ja energiat käsitlevate riigiabi suuniste punkti 226 sätetega. Komisjon rõhutab asjaolu, et selle lahenduse rakendamise kavandamise näol põhjenduses 125 toodud kujul on tegemist kavandamisega ranges mõistes ning et Prantsusmaa peab komisjoni teavitama kõnealuse lahenduse kohaldamise eri etappidest.

5.3.2.3. Signaalide puudumine uute investorite jaoks

Pikaajaliste lepingute puudumine

- (240) Pärast seda, kui komisjon väljendas menetluse algatamise otsuses kahtlusi selle punkti kohta, tegi Prantsusmaa ettepaneku rakendada käesoleva otsuse põhjendustes 131–138 kirjeldatud mehhanismi, mis võimaldab uutel võimsustel realselt osaleda võimsuse tagamise mehhanismi toimimises. See mehhanism hõlmab uute konkurent-sivõimeliste võimsuste jaoks sõlmitud mitmeaastaseid lepinguid.
- (241) Komisjon on juba otsustanud, et pikema tähtajaga lepingud võivad olla põhjendatud, et tõmmata ligi uusi investoreid, eeskätt uusi turule sisenejaid, lihtsustades nende ettevõtjate juurdepääsu rahastamisele ⁽³⁴⁾.
- (242) Prantsusmaa selgituse kohaselt on uute investeeringutega seotud 7 aasta pikkuse tähtajaga lepingute eesmärk tagada ligikaudu 50 % uute võimsustega seotud investeeringute kuludest. See meede aitab seega vähendada kõnealuste rahastamisprojektide käivitajate ja rahastajate nõutavat tootluse taset ja aitab leida projektile

⁽³²⁾ 100–300 tunnises vahemikus on Prantsuse ametiasutused põhjenduses 114 toodud põhjustel jäänud 250 tunni juurde.

⁽³³⁾ Vt joonealune märkus 24.

⁽³⁴⁾ Komisjoni 23. juuli 2014. aasta otsus C(2014) 5083 final, SA.35980 – GB capacity mechanism (Ühendkuningriigi võimsusmehhanism), põhjendused 129 ja 139.

välisrahastust. Samuti tuleb märkida, et lepingu tähtaeg on lühem kui Bretagne'i Landvisiau projekti 20 aastat ja Suurbritannia võimsuse tagamise mehhanismi 15 aastat. Kuigi võimsusega seotud lepingute kestuse jaoks on keeruline leida asjakohast ja õiget võrdlusalust, tuleb märkida, et lühema kestusega lepingute eelis on see, et need jätvavad turule suurema manööverdamisruumi pikemaajaliste tehingute korral ja võimaldavad vältida takerdumist tehnoloogiliste valikute tegemisel (seotuse efekt (*lock-in effect*)).

- (243) Komisjon on seisukohal, et Prantsusmaa on saavutanud sobiva tasakaalu võimalike erineva kestusega lepingute eeliste ja puuduste vahel ning et valitud kestus pakub ühelt poolt piisavat kindlustunnet pikaajaliste investeeringute puhul, vältides samas „takerdumist“ teatud kindlatesse tehnoloogilistesse lahendustesse, mis võib tekkida pikema tähtajaga lepingute puhul.

Tarnijatel on keerukas teha pikaajalisi prognoose oma kliendibaasi muudatuste suhtes

- (244) Menetluse algatamise otsuses väljendas komisjon kahtlusi selle kohta, kas tarnijatel ja eeskätt uutel turule sisenejatel on võimalik täpselt ja piisavalt varakult prognoosida oma kliendiportfelli arengut ja anda sellega turule usaldusväärseid hinnasignaale süsteemi võimsusvajaduse kohta.
- (245) Need kahtlused, mida toetasid ka mitmed kolmandad isikud, tõstasid kolmel tasandil. Esiteks tegi Prantsusmaa ettepaneku kohustada RTEd abistama alternatiivseid tarnijaid nende võimsusega seotud kohustuste lõpliku mahu paremal prognoosimisel. Teiseks võimaldab mehhanism saavutada sertifikaatide turu hea läbipaistvuse ja likviidsuse. Kolmandaks võimaldab mehhanism kohandada väiksemate tarnijate sertifikaadiportfelli, tasakaalustades kõnealused portfellid ühekorraga tarneaasta jooksul, aga ka tagantjärele.
- (246) See lahendus aitab alternatiivsetel tarnijatel paremini eelnevalt hinnata oma võimsustagatistega seotud konkreetseid kohustusi. Aidates tarnijatel paremini hinnata oma võimsusega seotud vajadusi, võimaldab see lahendus leida täpsema võimsuse hinna ja innustab ettevõtjaid vajaduse korral investeerima uutesse võimsustesse.

Võimalik, et puuduvad tasakaalustamise stiimulid ettevõtjate jaoks enne tarneaasta algust

- (247) Pärast komisjoni väljendatud kahtlust innustavate meetmete ebapiisavuse kohta selleks, et ettevõtjad oleksid tasakaalus juba enne tarneaastat (TA), tegid Prantsuse ametiasutused ettepaneku, mille kohaselt kõik olulise mahuga kumulatiivsed tasakaalustamised, mis tehakse enne tarneaasta algust, toovad kaasa karistuse. Lisaks sellele teevad ametiasutused ettepaneku muuta tasakaalu puudumisel kohaldatava stimuleerimiskoeffitsiendi „k“ väärtuse kahekordseks ning suurendada täiendavalt kõrvalekalde puhul kohaldatavate maksete suurus (turutehingu suhtes) selliste erinevuste puhul, mis ületavad piirmäära 1 GW (vt põhjendused 141 ja 143). Sellele lisandub varasem nõue, mille kohaselt pärast tarneaasta algust on kõik tasakaalustamised tasulised.
- (248) Prantsusmaa pakutud lahendustel on üks eesmärk: innustada mehhanismis osalevaid ettevõtjaid olema tasakaalus enne tarneaasta algust ja igal juhul enne kõrvalekalletega seotud arveldamist. See innustab ettevõtjaid tegema valdava osa vajalikest tehingutest enne tarneaasta algust ning suurendab turu võrdlushinna esindavust (seda kasutatakse kõrvalekallete arveldamise puhul ning vastavate summade tarbijatele edasisuunamise puhul). Sel juhul oleks võimsustagatistega tehtavatest tehingutest saadav hinnasignaal meie arvates esindavam ja usaldusväärsem ning suureneks kogu mehhanismi usaldusväärsus, mis innustab vajaduse korral tegema uusi investeeringuid.

Kõrvalekallete eest tehtavate maksete ülemmäär ei kajasta uue turule siseneja kulusid

- (249) Vastusena komisjoni kriitikale, mille kohaselt kõrvalekallete puhul arvutatavate maksete suurus ei vasta uue turule siseneja kuludele, kohustusid Prantsuse ametiasutused reguleeritud hinda järk-järgult suurendama (vt põhjendused 146 ja 147), viies selle lõpuks, alates 2021. tarneaastast väärtuseni, mis vastab uue turule siseneja kuludele.
- (250) See lahendus vastab turu ja komisjoni nõudmistele ühtlustada võimsuse hinna kaudne ülemmäär, mis ongi reguleeritud hind, uue turule siseneja kuludega. Sellisel juhul on vajaduse korral võimalik teha uusi investeeringuid.

- (251) Ametiasutused kinnitasid samuti komisjonile, et ARENH-i ja elektri turuhinna vahe näol ei ole tegemist võimsuse hinna kaudse ülemmääraga (vt põhjendused 149–151). Konkreetselt selgitasid nad, et ARENH-i seotud võimsustagatiste maht on kogu võimsuse turu mahuga võrreldes piisavalt väike, et mitte mõjutada teiste võimsustagatiste hinda. Lisaks sellele tingib praegune hinnavahe selle, et ARENH ei ole praegu konkurentsivõimeline meede. Komisjon võtab sellele vaatamata teadmiseks, et Prantsuse ametiasutused kohustuvad turu toimimise tulevase hindamise raames uurima võimalust väljendada rahaliselt ARENH-i võimsusega seotud komponenti, vältimaks võimalust, et ARENH häirib hindade vaba kujunemist võimsuse turul.

Järeldus uute investeeringute tegemiseks antavate signaalide kohta

- (252) Erinevad Prantsusmaa pakutud lahendused selleks, et paremini innustada uute investeeringute tegemist, on seega kooskõlas keskkonnakaitset ja energiat käsitlevate suuniste punkti 226 sätetega. Eeskätt peab Prantsusmaa võtma vajalikud meetmed selleks, et tagada piiriülese võimsuse osalemine mehhanismis ja innustada uute investeeringute tegemist, mis tagab mehhanismi avatuse suure hulga võimalike võimsust pakkuvate ettevõtjate jaoks.

5.3.2.4. Komisjoni muud etteheited

- (253) Prantsuse ametiasutused selgitasid komisjonile rahuldavalt põhjusi, miks nad lükkasid teatud juhtudel tagasi mitmed konkurentsiameti tehtud mehhanismi täiustamisele suunatud ettepanekud.

5.3.2.5. Järeldus meetme asjakohasuse kohta

- (254) Eelnevatest kaalutlustest ilmneb, et meede on asjakohane selleks, et vastata selgelt määratletud ühist huvi pakkuvale eesmärgile.

5.3.3. Ergutav mõju

- (255) Komisjon on menetluse algatamise otsuse põhjenduses 184 juba järeldanud, et kõnealusel mehhanismil võib olla nõutav ergutav mõju. Komisjon jääb jätkuvalt sellele seisukohale.

5.3.4. Proportsionaalsus

5.3.4.1. Tarbimise ülehindamine

- (256) Menetluse algatamise otsuses tõi komisjon välja ohu, mis on seotud asjaoluga, et tarnijad võivad üle hinnata tarbimist eeskätt juhul, kui tarnijate individuaalsed võimsuse pakkumise kohustused ei ole piisavalt selgelt kindlaks määratud.
- (257) Põhjendustes 245–247 toodud komisjoni märkustest ilmneb, et Prantsuse ametiasutused on kavandanud meetmed, mis aitavad tarnijatel paremini arvutada nende võimsustega seotud kohustusi.
- (258) See on sobiv lahendus vastamaks komisjoni menetluse algatamise otsuses esitatud etteheidetele.

5.3.4.2. Läbipaistvuse puudumine võimsuse hinna kindlaksmääramisel

- (259) Võimsuse tagamise mehhanismi esialgse variandi puhul ei olnud erinevatel ettevõtjatel lihtne saada teavet otsetehingute kohta, sest nad said teavet võimsustagatiste tehingumahtude ja tehingute keskmise hinna kohta korrapäraste ajavahemike tagant ilmuvatest CRE avaldatud andmetest. Lisaks sellele, et vältida kuritarvitusi ja läbipaistvuse puudumist, kohustasid ametiasutused vertikaalselt integreeritud ettevõtjaid pidama võimsustagatiste registris eraldi arvestust (üks konto võimsust pakkuvate ettevõtjate jaoks ja üks konto tarnijate jaoks).
- (260) Pärast seda, kui komisjon väljendas muret selle kohta, et mehhanismi raames toimuvad kaubanduslepingud ei ole piisavalt läbipaistvad, pakkus Prantsusmaa kõikide tehingute kohta saadava teabe parandamiseks kõikide ettevõtjate jaoks välja mitmed lahendused. Esiteks tegid nad ettepaneku võimaldada kõikidele ettevõtjatele juurdepääs otsetehingute registri (anonüümseks muudetud) tehingutele, tagades sellega tehingumahtude ja -hindade nähtavuse, säilitades samas tehinguosaliste anonüümset (vt põhjendus 163). Teiseks tegid nad ettepaneku tõhustada enampakkumisi, suurendades tarneaastale eelneva nelja aasta jooksul korraldatavate enampakkumiste arvu 15ni ning kohustades teatud võimsust (3 GW) pakkuvaid ettevõtjaid pakkuma turul oma sertifikaate vastavalt konkreetsele kindlaksmääratud skeemile (vt põhjendused 164 ja 165).

- (261) Prantsuse ametiasutuste ettepanekuga hõlmatav lähenemisviis võimaldab tarnijatele teatavat paindlikkust, lubades otsetehingute sooritamist, tagades samaaegselt nende tehingute puhul teatud läbipaistvuse.
- (262) Vaba juurdepääs (anonüümseks muudetud) tehingute registrile võimaldab tagada otsetehingute läbipaistvuse ning välistab teabe ebaühtluse turgu valitseva ettevõtja, kes on ka peamine müüja, ja tema konkurentide vahel. See lahendus võimaldab ka ettevõtjatel võtta arvesse otsetehingute hindu hetketurul tehtavate pakkumiste puhul ja tagada sellega suurem sidusus kahe turu vahel. Seejuures tõhustab see lahendus ka reguleeriva asutuse kontrollimeetmeid, tuues viivitamatult esile ettevõtja katsed hinnaga manipuleerida, kui see käitub oluliselt erinevalt reguleeritud turu tehingute ja otsetehingute turu puhul.
- (263) Lisaks sellele peaks enampakkumiste tõhustamine tagama nende piisava likviidsuse ja suurendama sellega turu võrdlushinna esindavust (tegemist on võimsuse hinnaga, mida suurem osa tarnijaid kasutab müügitehingutel ning seda hinda kasutatakse ka võrdlushinnana kõrvalekallete arveldamise mehhanismi puhul).
- (264) See lahendus võimaldab seega vältida ohtu, et võimsust pakuvad suuremad ettevõtjad hoiavad võimsustagatise majanduslikel eesmärkidel kinni, ühtlasi suurendab see turu läbipaistvust, tõstab reguleeritud turu likviidsust ja hõlbustab turgu reguleerival asutusel teostada järelevalvet.
- (265) „Kahekordse kohustuse“ kehtestamine aastateks TA – 3, TA – 2 ja TA – 1 võimaldab vähendada integreeritud ettevõtjate võimalikku turuga manipuleerimise ohtu. Need ettevõtted võiksid muidu vähendada sisetehingute abil kunstlikult müümata sertifikaatide kogust. Kehtestades kohustuse, mis hõlmab sertifitseeritud võimsuse taset, tagavad Prantsuse ametiasutused, et integreeritud ettevõtjad on isegi juhul, kui nad sooritavad sisetehinguid, kohustatud tagama reguleeritud hetketurul teatud likviidsuse.
- (266) Otsus määrata kindlaks kohustus, mis on seotud 25 % sertifitseeritud võimsusega, võimaldab tagada, et integreeritud ettevõtjad, seejuures eeskätt turgu valitsev ettevõtja, pakuvad kõiki oma sertifikaate või osa nendest reguleeritud hetketurul ning ei saa sellest kohustusest mööda minna oma sisetehingute abil. Selline lahendus sarnaneb turutegemise (*market-making*) lahendusele.
- (267) Piirväärtuse (mille ühik on GW) seadmine kohustusele pakkuda enampakkumistel teatud kogus võimsustagatise, võimaldab tagada, et suuremad ettevõtjad ning eeskätt turgu valitsev ettevõtja, kes täidavad mehhanismis turutegija (*market-makeri*) rolli, tagavad pidevalt enampakkumiste likviidsuse.
- (268) Enampakkumiste likviidsuse tagamisega on Prantsuse ametiasutused andnud vastuse komisjoni menetluse algatamise otsuse põhjenduses 200 esitatud etteheitele.
- (269) Üldisemalt väljendudes on Prantsuse ametiasutused pakutud lahenduste abil vastanud komisjoni menetluse algatamise otsuses väljendatud kahtlustele seoses hinna kindlaksmääramise läbipaistvuse puudumisega.

5.3.4.3. Teatud liiki võimsust pakuvate ettevõtjate mehhanismist väljajätmine

- (270) Menetluse algatamise otsuses leidis komisjon, et seoses teatud ettevõtjate, nagu teatavate tarbimiskaja pakuvate ettevõtjate (kelle vahel võib esineda diskrimineerimist), välismaise võimsuse või uue tootmisvõimsuse mehhanismist väljajätmise ohuga võib piiratud konkurentsiturve tõttu tekkida ülemäärase hüvitamise oht nende ettevõtjate puhul, kes saavad mehhanismis osaleda.
- (271) Nagu on märgitud vastavalt punktides 5.3.2.1, 5.3.2.2 ja 5.3.2.3, kohustusid Prantsuse ametiasutused võtma asjakohased meetmed selleks, et tagada eespool nimetatud erinevate ettevõtjate tegelik osalemine mehhanismi toimimises. See tagab mehhanismisisese konkurentsi ja peaks viima võimsuse sellise hinna väljakujunemiseni, mis välistab ülemäärase hüvitamise.
- (272) Selleks et oleks tagatud kokkusobivus keskkonnakaitset ja energiat käsitlevate suunistega, peavad ettepanekuga hõlmatavad mehhanismid piiriülese võimsuse kaasamiseks ja uute tootmisvõimsuste sidumiseks mitmeaastaste lepingutega olema proportsionaalsed.

- (273) Piiriüleste võimsuste kaasamise mehhanismi on kirjeldatud käesoleva otsuse põhjendustes 119–124. Kui välismaistele võimsustele on väljastatud ühendusluba, osalevad need võimsused otseselt Prantsusmaa võimsustagatiste turul, seega määral, mil kõnealuse turu puhul leitakse, et see ei põhjusta ülemäärast hüvitamist, kehtib see ka välismaiste võimsustagatiste müügi puhul. Mehhanismi raames, mis võimaldab välismaise võimsuse osalemist, võib ka ülekandevõimsuste suhtes tänu ühenduslubade müügile kohaldada teatud hüvitamist. Võttes arvesse asjaolu, et hinnangute kohaselt on osalemine enampakkumistel äärmiselt oluline (nendel saavad osaleda kõik Prantsusmaa naaberriikide ülekandevõrkude ühendatud tarbimiskaja võimaldavad ja elektrienergiat tootvad ettevõtjad), ning võttes arvesse ühinemislubade suurt hulka, mis eelduste kohaselt enampakkumistel osalevad, võib eeldada, et sellega ei kaasne mingit ülemäärast hüvitamist. Seega on vaadeldav mehhanism proportsionaalne.
- (274) Prantsuse ametiasutuste pakutud mehhanismi, mis võimaldab uutel võimsustel osaleda Prantsusmaa võimsusturul, on kirjeldatud käesoleva otsuse põhjendustes 131–138. Selle mehhanismi proportsionaalsusega seoses on komisjon seisukohal, et mehhanism välistab ülemäärase hüvitamise uute võimsuste puhul. Eeskätt peaks uute võimsustega seotud pakkumised olema igal juhul madalamad esialgsest võrdlushinnast, mis omakorda vastab erinevatest konkurentsiprotsessidest tingitud hindade keskmisele väärtusele (ettepaneku kohaselt tuleks see hind arvutada võimsuse kaalutud hinnana, võttes aluseks aastal TA – 4 korraldatud enampakkumise ning aastal TA – 2 ja aastal TA – 1 korraldatud enampakkumised). Asjaolu, et esialgne täpne võrdlushind ei ole uute võimsuste tarnijatele teada ajal, millal nad teevad oma pakkumisi, peaks tagama selle, et need hinnad on konkurentsivõime säilitamiseks nii madalad kui võimalik. Võttes arvesse asjaolu, et osalised ei tea, kas nende pakkumise esitamise ajal on teised uute võimsuste pakkujad oma pakkumised juba esitanud või mitte, innustavad uute võimsuste kohta kehtestatud pakkumise mahu piirangud pakkuma oma investeeringute jaoks võimalikult madalat hinda. Seetõttu leiab komisjon, et uute investeeringutega seoses peaks ülemäärase hüvitise maksmise oht puuduma, seega on vaadeldav mehhanism proportsionaalne.

5.3.4.4. EDFi turujõud

- (275) Nagu on selgitatud põhjenduse 64 punktis 4, milles käsitletakse komisjoni muret, et EDFil on võimalik võimsuse hinnaga oma kasuks hõlpsasti manipuleerida, võib välja tuua mehhanismiga seotud kolm konkreetsemat ohtu (mõned neist võivad seejuures ilmneda kõigi ettevõtjate puhul).
- 1) võimsuse kinnihoidmise oht;
 - 2) võimsustagatiste kinnihoidmise oht ja
 - 3) hinnakäärde kasutamise oht.

Võimsuse kinnihoidmise oht

- (276) Prantsusmaa ettepanek hõlmab mehhanismi kolme liiki muudatusi, mis võimaldavad muuta võimsuse kinnihoidmise ohu minimaalseks:
- 1) võimsust pakkuvatele ettevõtjatele kehtestatud piirang, mis võimaldab neil olemasolevaid võimsusi sertifitseerida vaid vahemikus, mis on lähedane varasematele võrdlusväärtustele;
 - 2) kohustus teostada oluliste sündmuste puhul tasakaalustamistoimingud lühikese aja jooksul ja eeskirjades sätestatud viisil (näiteks konserveerimine, lõplik sulgemine, pikaajalist kättesaadavuse vähenemist põhjustav avarii jms) ning kõikide enne tarneaasta algust tehtavate kumuleeritud ning teatavat piiri ületavate (maksimaalselt 1 GW) tasakaalustamiste muutmine tasuliseks ja
 - 3) kõrvalekalletega seotud arveldamise mehhanismi muutmine: stimuleerimiskoeffitsient „k“ muudetakse kaks korda suuremaks ning seda suurendatakse veelgi negatiivsete kõrvalekallete puhul, mis ületavad võimsuse ülempiiri 1 GW, samuti väheneb hüvitamise määr positiivsete tasakaalustamiste korral, mis ületavad maksimaalse ulatuse 1 GW. Lisaks sellele suurendatakse reguleeritud hinda järk-järgult 20 000 eurolt/MW 2017. aastal 40 000 euronit/MW 2018. ja 2019. aastal ja seejärel 60 000 euronit 2020. aastal, seejärel ajakohastatakse seda hinda igal aastal, nii et see vastab uue turule siseneja kuludele.
- (277) Esimene lahendus võimaldab tagada, et võimsust pakkuvad ettevõtjad, kellel on suur võimsuste portfelli, ei saa sertifitseerimiseks kehtestatud vahemiku tõttu turuga manipuleerida. Lisaks sellele võimaldab see lahendus kontrolliasutustel olemasoleva raamistikuga võrreldes hõlpsamini avastada kahtlaseid toiminguid.

- (278) Teine lahendus peab tõhustama turul osalevatele ettevõtjatele suunatud stiimuleid, võimaldades sertifitseerimiseks sätestatud ajavahemiku abil paremini hinnata oma tootmisvahendite kättesaadavuse taset. Seoses meetmega, mille abil muudetakse tasuliseks enne tarneaasta algust tehtavad olulise suurusega tasakaalustamised, teevad Prantsuse ametiasutused ettepaneku muuta see meede ebasümmeetriliseks ja kohaldada sertifitseerimise mahu muudatustega seoses tehtavaid tasulisi tasakaalustamisi ainult nende ettevõtjate suhtes, kes on teinud varem olulise suurusega tasakaalustamisi. See on põhjendatud asjaoluga, et kõnealuse meetme kohaldamine kõikide ettevõtjate suhtes võib kahjustada konkurentsi, sest see meede on *de facto* oluliselt piiravam väikese võimsuse mahuga ettevõtjate jaoks kui turgu valitseva ettevõtja jaoks, kes võib lubada endale oma kõrvalekallete suurenemist. Sellise ülempiiri kindlaksmääramine (see tehakse vastava otsusega, kuid see ei saa ületada 1 GW) võimaldab seega i) säilitada praeguse meetme paindlikkuse suurema osa ettevõtjate jaoks ning samaaegselt ii) kõrvaldada võimaluse, et suure võimsuste portfelliga ettevõtjad saavad turuga manipuleerida, tehes suure hulga „väikeseid“ tasakaalustamisi.
- (279) Kolmas lahendus tõhustab kõikidele turul osalevatele ettevõtjatele suunatud stiimuleid selleks, et nad kaupleksid oma sertifikaatidega võimsuste turul, osaleksid turu võrdlushinna kujundamises, mis peegeldab tõeselt võimsuse väärtust, ning ei saaks spekuloida, kasutades selleks turutehinguid ja hankimist (*sourcing*), mille puhul võetakse arvesse kõrvalekallete põhjal tehtavaid makseid.
- (280) Komisjon leiab, et nende lahenduste kogum ei võimalda võimsuse kinnihoidmise ohtu küll täielikult kõrvaldada, kuid aitab seda maksimaalselt piirata. On mõistev, et lisaks mehhanismis sisalduvatele stiimulitele säilivad ka Prantsusmaa kontrolliasutuste turukontrolli meetmed.

Tagatiste kinnihoidmise oht

- (281) Selleks et vältida võimsustagatiste kinnihoidmise ohtu, võtavad Prantsuse ametiasutused endale kohustuse suurendada enne tarneaasta algust korraldatavate enampakkumiste arvu ning kohustavad võimsust pakkuvaid ettevõtjaid pakkuma teatud minimaalset kogust võimsustagatisi igal enampakkumisel.
- (282) Need meetmed lisanduvad juba rakendatavatele meetmetele, nagu tarnijatele pakutav võimalus saada võimsustagatisi, kasutades ARENHi vahendit. Sellega seoses teevad Prantsuse ametiasutused ettepaneku uurida võimalust väljendada rahaliselt ARENHi võimsusega seotud komponenti, vältimaks võimalust, et ARENH häirib hindade vaba kujunemist võimsuse turul. See lahendus vastab osaliselt teatud kolmandate isikute soovitusel teha ARENHi vahendis teatud muudatusi, mida on kirjeldatud käesoleva otsuse põhjenduses 182.
- (283) See Prantsuse ametiasutuste pakutud lahenduste kogum võimaldab minimeerida suurte võimsust pakkuvate ettevõtjate, eeskätt turgu valitseva ettevõtja soovi võimsustagatisi kinni hoida. Lisaks sellele võimaldab see tagada võimsustagatiste enampakkumiste likviidsuse.
- (284) Sellega seoses leiab komisjon, et kõnealuste kohustuste näol on tegemist meetmekogumiga, mis on proportsionaalne likviidsusega seotud eesmärkide ja ülesannetega, millele osutati menetluse algatamise otsuses.

Oht, et turgu valitsev kauaaegne ettevõtja kasutab hinnakääre

- (285) Menetluse algatamise otsuse põhjenduses 194 tõi komisjon välja ohu, mis seisneb selles, et turgu valitsev ettevõtja kasutab tootmis- ja turustamisharu vahelist ristsubsidieerimist (st tagatiste müüki konkurentidele hinnaga, mis on ettevõtja enda tootmis- ja turustusharu vahel kasutatavast siirdehinnast kõrgem, mille tulemusel tõrjutakse konkurendid elektrienergiaga varustamise turult välja).
- (286) Selleks et hõlbustada selliste toimingute avastamist ja leida sellele probleemile lahendus, kõrvaldavad ametiasutused ühelt poolt olemasolevates õigusaktides oleva lünga, mis võimaldab tagatise üle anda tasuta. Õigusaktide sellise muutmise tulemusel ei ole tarnijatel enam võimalik anda võimsustagatisi oma tootmisharult turustusharule üle nullhinnaga. Eeskirjades tuleb ette näha, et integreeritud ettevõtja sisetehingud peavad toimuma

hindadega, mis on vastavuses reguleeritud turul kasutatavate hindadega. Seejuures, kui reguleeritud turu tehingu (te) hinnad ei ole sisetehingu toimumise ajaks teada, võivad integreeritud ettevõtjad deklareerida hindu, mis on indekseeritud reguleeritud turu hindade põhjal. Näiteks võib integreeritud ettevõtja deklareerida sisetehingu hinna, mis on võrdne turu võrdlushinnaga, enne kui komisjon on selle täpse väärtuse energiat käsitlevas määruses ametlikult fikseerinud.

- (287) Teiselt poolt antakse turul osalevatele ettevõtjatele täielik juurdepääs võimsustagatiste turu tehinguregistrile. Turul on seega teatud kontrollivõimalus otsetehingute üle, kuna need (anonüümseks muudetud) tehingud avalikustatakse. Nagu on selgitatud põhjenduses 263, tagab selline mehhanism otsetehingute turu läbipaistvuse.
- (288) Prantsuse ametiasutused on sellega andnud vastuse komisjoni etteheitele seoses ohuga, et turgu valitsev ettevõtja kasutab hinnakääre.

5.3.4.5. Järeldus meetme proportsionaalsuse kohta

- (289) Võttes arvesse Prantsusmaa pakutud erinevaid lahendusi, leiab komisjon, et mehhanismi võib käsitada proportsionaalsena püstitatud eesmärgiga.

5.3.5. Konkurentsile ja kaubandusele avalduva negatiivse mõju vältimine

5.3.5.1. Uute tootmisvõimsuste turule sisenemise tõkked

- (290) Selleks et lahendada probleeme, mis on seotud uute tootmisvõimsuste mehhanismis osalemisega, millele komisjon osutas menetluse algatamise otsuses, teevad Prantsuse ametiasutused ettepaneku kohandada mehhanismi järgmiselt:

- 1) uute tootmisvõimsuste jaoks erilise mitmeaastaste hinnavahelepingute süsteemi käivitamine, nagu on kirjeldatud põhjendustes 131–138;
- 2) reguleeritud hinna suurendamine järk-järgult aja jooksul, nii et see jõuab lõpuks suuruseni, mis vastab uue turule siseneja kuludele, nagu on selgitatud põhjendustes 146–148.

- (291) Need lahendused võimaldavad kõrvaldada takistused uute võimsuste mehhanismiga liitumisel.

5.3.5.2. Kaudse tarbimiskaja ja otsese tarbimiskaja vaheline diskrimineerimine

- (292) Nagu on selgitatud põhjenduses 237, leiab komisjon, et Prantsusmaa on leidnud sobiva tasakaalu eri tarbimiskajaga seotud võimsusi hõlmavate kohustuste vahel, piiramata seejuures ülemääraselt nende võimsuste mehhanismis osalemise võimalusi. Kuigi kahe tarbimiskaja liigi osalemine mehhanismi toimimises ei ole võrdväärne, leiab komisjon, et selline eristamine on vajalik selleks, et võimaldada kaht liiki tarbimiskaja pakkumatel ettevõtjatel mehhanismis optimaalsel määral osaleda.

5.3.5.3. Välismaise võimsuse vahetu osalemine

- (293) Nagu on märgitud põhjendustes 119–125, on Prantsuse ametiasutused vastuseks komisjoni ja kolmandate isikute väljendatud kahtlustustele pakkunud välja hübriidlahenduse, millega nähakse ette ühenduslubade väljastamine, mis võimaldavad lõppkokkuvõttes välismaistel tootmisvõimsustel mehhanismis osaleda.
- (294) Nagu on märgitud põhjenduses 239, on Prantsuse ametiasutused pakkunud välja asjakohase lahenduse, mis võimaldab piiriülesel võimsusel mehhanismis vahetult osaleda. Seega on see komisjoni etteheide leidnud lahenduse.

- (295) Prantsusmaa pakutud lahendus välismaiste võimsuste mehhanismis vahetu osalemise kohta võimaldab lisaks sellele tasuta vajaduse korral ka võrkudevaheliste ühenduste eest, kui võimsusi napib. Pakutud lahendus võimaldab seega vältida komisjoni menetluse algatamise otsuse põhjenduses 206 osutatud turgude koostoitimise kahjustamise ohtu ⁽³⁵⁾.

5.3.5.4. Turgu valitseva pikaajalise ettevõtja ning tema praeguste ja võimalike konkurentide jaoks kättesaadava teabe ebahütlus

- (296) Nagu on selgitatud põhjendustes 245–247 ja punktis 5.3.4.1, tegi komisjon kindlaks ohu, mis on seotud sellega, et alternatiivsetel tarnijatel ja eeskätt uutel turule sisenejatel võib olla keeruline hinnata oma võimsustega seotud kohustuste suurust. Komisjoni märkustest nende põhjenduste kohta ilmneb, et Prantsuse ametiasutused on kavandanud asjakohased meetmed, mis aitavad tarnijatel paremini arvutada nende võimsustega seotud kohustusi.
- (297) Lisaks sellele ei olnud erinevatel ettevõtjatel võimsuse tagamise mehhanismi esialgse variandi puhul lihtne saada teavet otsetehingute kohta, sest neil ei olnud täielikku ülevaadet võimsuste hinna kohta. Prantsusmaa pakkus kõikide tehingute kohta esitatava teabe parandamiseks kõikide ettevõtjate jaoks välja mitmed lahendused, mida on kirjeldatud punktis 5.3.4.2. Need meetmed hõlmavad kõikidele ettevõtjatele juurdepääsu võimaldamist (anonüümseks muudetud) otsetehingute registrile ja enampakkumiste tõhustamist.
- (298) Nende lahenduste kogum võimaldab saavutada, et kõik ettevõtjad lisaks turgu valitsevale ettevõtjale saavad parema ülevaate oma võimsusega seotud kohustustest ning tehingumahtudest ja -hindadest. Need meetmed parandavad oluliselt mehhanismi läbipaistvust ja kompenseerivad asjaolu, et turgu valitsev ettevõtja on paremini teavitatud, kuna selle ettevõtja näol on tegemist mehhanismi kõige suurema ettevõtjaga nii võimsust pakkuvate ettevõtjatega kui ka tarnijatega võrreldes.

5.3.5.5. Vähesese CO₂-heitega tootjate eelistamine

- (299) Komisjon võtab teadmiseks, et uute võimsuste puhul kavatsevad Prantsuse ametiasutused täiendavalt kehtestada ka keskkonnakaitsega seotud kriteeriume, mille puhul antakse eelistus vähesese CO₂-heitega tootjatele (vt põhjendus 137).
- (300) Nende sätete puhul võetakse arvesse keskkonnakaitset ja energiat käsitlevaid suuniseid, ⁽³⁶⁾ milles on rõhutatud vajadust tagada, et selliste meetmete abil tuleb samaväärsete tehniliste ja majanduslike parameetrite puhul eelistada vähesese CO₂-heitega ettevõtjaid.

5.3.5.6. Järeldus konkurentsi ja liikmesriikidevahelise kaubanduse võimaliku moonutamise kohta

- (301) Eespool toodud põhjustel leiab komisjon, et mehhanismiga ei kahjustata enam õigusvastaselt konkurentsi ja/või Euroopa Liidu sisest kaubandust.

5.3.5.7. Ajaline piiratus

- (302) Võttes arvesse asjaolu, et Prantsusmaa mehhanismi näol on tegemist esimese komisjoni heakskiidetud võimsuse tagamise detsentraliseeritud mehhanismiga keskkonnakaitset ja energiat käsitlevate suuniste kohaldamise ajal, ning pidades silmas asjaolu, et mehhanismi vajadus on olulisel määral tingitud energiaturu arengust, kusjuures tegemist on turuga, mis konkurentisile avamise käigus on alles arenemisjärgus, leiab komisjon, et mehhanismi heakskiitmine peab olema ajaliselt piiratud. Komisjon on seisukohal, et 10 aasta pikkust tähtaega võib pidada asjakohaseks ja kooskõlaliseks eelnevalt tehtud otsustega ⁽³⁷⁾.

6. KOKKUVÕTE

- (303) Komisjon leiab, et Prantsusmaa on õigusvastaselt käivitanud võimsuse turu Prantsusmaal, rikkudes Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõike 3 sätteid. Samas, võttes arvesse Prantsusmaa pakutud ja eespool kirjeldatud lahendusi, võib meedet lugeda kooskõlas olevaks keskkonnakaitset ja energiat käsitlevate riigiabi suunistega.

⁽³⁵⁾ Mehhanismi kohandamise kohta Euroopa õigusaktidega vt keskkonnakaitset ja energiat käsitlevate suuniste punkt 97.

⁽³⁶⁾ Vt keskkonnakaitset ja energiat käsitlevate suuniste punkt 233.

⁽³⁷⁾ Vt näiteks komisjoni 23. juuli 2014. aasta otsus C(2014) 5083, SA.35980 – GB capacity mechanism, põhjendus 162.

SELLEGA SEoses ON KOMISJON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Prantsuse Vabariigi käivitatud võimsuse turu näol on tegemist riigiabiga, mis on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 taande c kohaselt siseturuga kokkusobiv.

Artikkel 2

Komisjon annab loa võimsuse turu käivitamisega seotud abikava kohaldamiseks maksimaalselt kümne aasta pikkuse perioodi jooksul. Kui meetmega pärast seda ajavahemikku jätkatakse, tuleb sellest uuesti teatada.

Artikkel 3

Käesolev otsus on adresseeritud Prantsuse Vabariigile.

Brüssel, 8. november 2016

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Margrethe VESTAGER
